

Čipkárске ZVESTI

ŠTVRTROČNÍK PRE OBYVATEĽOV OBCE BRUSNO
ROČNÍK XI. / 3. ČÍSLO / NOVEMBER 2020

60. výročie zlúčenia obcí Brusno a Svätý Ondrej

V tomto roku si pripomínáme 60. výročie zlúčenia obcí Brusno a Svätý Ondrej, ktoré sa uskutočnilo v roku 1960. Z historických materiálov vieme, že sa o ňom uvažovalo už viackrát predtým, ale pre protesty občanov proti spojeniu obcí sa nakoniec udialo až v období komunistického režimu. Pri rokovaniach funkcionárov z oboch obcí im robil najväčší problém názov obce, na ktorom sa nevedeli zhodnúť. Ondrejčania žiadali názov obce Ondrej-Brusno, Brusňania zas opačne Brusno-Ondrej. Nakoniec vybrali pre obec úplne nový názov, ktorý sa stal opäť kameňom úrazu. Ondrejčania navrhovali názov obce Hronov a Brusňania zas Pohronské kúpele. Po dlhých preťahoch sa obidve strany dohodli na názve Hronov kúpele. Krajský národný výbor v Banskej Bystrici však schválil len názov Hronov. Úradne došlo k zlúčeniu oboch obcí dňa 7. mája 1960 na slávnostnom zasadnutí v Štátnych kúpeľoch v Brusne za prítomnosti obidvoch národných výborov, zástupcov všetkých zložiek oboch obcí, pozvaných hostí a za veľkej účasti občanov. Predsedom novej obce sa stal dovtedajší predseda MNV v Ondreji Vincent Fortiak a tajomníkom dovtedajší predseda MNV v Brusne Dušan Vilmon. Nová obec

s názvom Hronov pozostávala z miestnych častí Brusno a Svätý Ondrej a zo samostatnej tretej časti Brusno-kúpele. Obyvatelia však nový názov obce neprijali. Odmietli ho a nikdy sa s ním nestotožnili. Pri výbere nového, vhodnejšieho názvu, rozhodla existencia kúpeľov na brusnianskej strane obce a úradne je naša obec premenovaná na Brusno od 1. januára 1974.

Keď zlúčenie oboch obcí prirovnám k manželskému zväzku, tak po 60-tich rokoch ide o diamantovú svadbu. Byť 60 rokov spolu je vyjadrením istoty, že už nič nemôže roztrhnúť pevný zväzok medzi manželmi a rovnako tak ani medzi našimi obcami.

Pri príležitosti tohto výročia želim našej obci do ďalších rokov predovšetkým obyvateľov, ktorí dokážu žiť spolu v harmónii, vo vzájomnej úcte, svornosti, ktorí si navzájom pomáhajú a nezávidia si. A každému občanovi prajem, aby si našiel v našej obci miesto pre plnohodnotný život v peknom prostredí a v kruhu priateľských a dobrých ľudí, s úctou k histórii, tradíciám a hodnotám našich predkov a možnosťami na plnohodnotné trávenie voľného času.

Jozef Šimeček, starosta obce

Obecné zastupiteľstvo informuje

Uznesenia zo šiestnásteho zasadnutia

obecného zastupiteľstva obce Brusno konaného
dňa 13. augusta 2020

A/schvaľuje

1. VZN č. 4/2020, ktorým sa mení a dopĺňa VZN obce Brusno č. 4/2019 z 08. 08. 2019 o určení výšky príspevku na činnosť školy a školského zariadenia.
2. Prenájom časti obecného pozemku C KN 426/2, druh pozemku trvalý trávny porast na rekreačné účely.
3. Nájom nehnuteľného majetku, a to: časť pozemku o výmere 50 m² vedeného na LV č. 752, parc. č. C-KN 617/2 o celkovej výmere 2267 m², druh pozemku: trvalý trávny porast, nachádzajúci sa v kat. území Brusno, obec: Brusno, okres Banská Bystrica, vedený na Okresnom úrade Banská Bystrica, katastrálny odbor, na dobu jedného roka nájomcovi Ing. Katarína Eleková, Kúpeľná 333, 976 62 Brusno, a to ako prípad hodný osobitného zreteľa podľa § 9a ods. 9 písm. c) zákona č. 138/1991 Zb., schválovaný trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov, ktorým je, že ide o nevyužitý pozemok, ktorý nájomca bude využívať na rekreačné účely za nájomné vo výške 1 euro/ročne, odo dňa podpísania zmluvy. Zámer prenajať majetok obce Brusno bol zverejnený na úradnej tabuli obce a na internetovej stránke obce dňa 01. 07. 2020. Zámer bol zverejnený do: 13. 08. 2020.
4. Zriadenie vecného bremena na časť obecného pozemku C KN 582 podľa geometrického plánu, ktoré bude umožňovať prístup a prechod na parcelu KN C 602 pre Ing. Ivetu Kováčovú, Tatranská 94, 974 11 Banská Bystrica, kde plánuje stavbu rodinného domu.
5. Obecné zastupiteľstvo obce Brusno uznesením č. 10A/2020 zo dňa 13. 08. 2020 schválilo zámer odpredať obecný pozemok C KN 1167/11, druh pozemku záhrada o výmere 81 m² vedený na LV 752, katastrálne územie Brusno, v zmysle § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. a to z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorým je malá výmera pozemku a cena za vypracovanie znaleckého posudku a náklady na obchodno verejnú súťaž alebo dražbu by prevyšovala kúpnu cenu pozemku. Predmetný pozemok je bezprostredne prilahlý k rodinnému domu s. č. 780/34 a vlastníci rodinného domu s. č. 780/34 uvedený pozemok dlhodobo užívajú. Zámer predat' majetok obce Brusno bol zverejnený na úradnej tabuli a na internetovej stránke obce dňa 17. 08. 2020.
6. Zverejnenie zámeru predat' obecný majetok z dôvodu hodného osobitného zreteľa. Obecné zastupiteľstvo obce Brusno uznesením č. 14A/2020 zo dňa 13. 08. 2020 schválilo zámer odpredať časť pozemku par. E KN č. 615/1, druh pozemku ostatná plocha o výmere 5864 m² vedený na LV 1553, z ktorej bola GP č. 43884369-4/2020 zo dňa 24. 07. 2020 novovytvorená parcela

C KN 1723/1 druh pozemku zastavaná plocha o výmere 45 m² katastrálne územie Brusno, v zmysle § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. b) zákona č. 138/1991 Zb. a to z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorým je malá výmera pozemku a cena za vypracovanie znaleckého posudku a náklady na obchodno verejnú súťaž alebo dražbu by prevyšovala kúpnu cenu pozemku. Predmetný pozemok je zastavaný stavbou, ktorú žiadateľ dlhodobo užíva. Zámer predat' majetok obce Brusno bol zverejnený na úradnej tabuli obce a na internetovej stránke obce dňa 17. 08. 2020.

B/berie na vedomie

1. Správu z kontroly č. 1/2020 – kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami v ZŠ s MŠ Brusno za rok 2019.
2. Správu z kontroly č. 4/2020 – kontrola stavu a úrovne vybavovania petícií a sťažností v podmienkach samosprávy Obce Brusno za rok 2019.
3. Predloženú ponuku služieb Telekomu.

Informácie starostu obce

- pracovné rokovanie so zástupcami Slovenského vodohospodárskeho podniku š. p.,
- pracovné rokovanie s Lesmi SR OZ Slovenská Ľupča,
- pracovné rokovanie s Banskobystrickým samosprávnym krajom,
- pracovné rokovanie so zástupcami Slovenskej správy ciest,
- pracovné stretnutie kúpeľných samospráv v Dudinciach,
- stavebné úpravy na budove starej školy a jej okolí,
- presťahovanie záchrannej zdravotnej služby zo starej školy do zdravotného strediska,
- plánované stretnutie s volejbalovým klubom,
- uskutočnenie prehliadky divadelných súborov „Tajovského divadelné dni“.

Informácia zástupcu starostu obce

- o dobrovoľnej dražbe konanej dňa 04. 08. 2020, ktorej predmetom bola parcela registra „C“ číslo 426/1 o výmere 1170 m², zapísaná na LV číslo 935, tvorí prístupovú komunikáciu pre bytové domy s. č. 330, 333, 336 a rodinné domy s. č. 327, 332, 334, 338.

Informácie zo zasadnutí komisií OZ

Komisia životného prostredia a výstavby, lesného a vodného hospodárstva.

Štefan Rusnák, Rad 597/19, 976 62 Brusno, predloženie Geometrického plánu, skutočné zameranie stavby (chatky) na základe uznesenia Obecného zastupiteľstva č. 15/2020 zo dňa 24. 06. 2020.

Informácie Komisie OVP.

C/neschvaľuje

Odpredaj časti obecného pozemku C KN 2/2 o výmere 144 m² pre Bc. Lukáša Fógela, Sihla 91, 976 53 Lom nad Rimavicou a Zuzanu Fógelovú Vrzalovú, Brusno, Lúka 731/84, 976 62 Brusno.

D/ukladá

1. Komisii životného prostredia a výstavby, lesného a vodného hospodárstva predvolať žiadateľov Bc. Lukáša Fógela a Zuzanu Fógelovú Vrzalovú na zasadanie komisie a ponúknuť možnosť dlhodobého prenájmu.

Peter Ivic

Uznesenia zo sedemnásteho zasadnutia

obecného zastupiteľstva obce Brusno konaného
dňa 14. októbra 2020

A/schvaľuje

1. Prijatie návratnej finančnej výpomoci na kompenzáciu výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 maximálne do výšky 67 270 €.
2. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v z.n.p. trojpätinovou väčšinou všetkých poslancov obecného zastupiteľstva predat' pozemok par. C KN č. 1167/11, druh pozemku záhrada o výmere 81 m² vedený na

LV 752 katastrálne územie Brusno, kupujúcemu Adamovi Lehockému, Zámlynie 780/34 976 62 Brusno za kúpnu cenu 1 299,45 €, z ktorej 1 220 € je cena pozemku v zmysle znaleckého posudku číslo 80/2020 vypracovaného Ing. arch. Pavlom Bugárom, Sládkovičova 74, 974 05 Banská Bystrica, zo dňa 18. 09. 2020 a suma 79,45 € je cena za vypracovanie znaleckého posudku. Dôvod hodný osobitného zreteľa je, že pozemok je bezprostredne prilahlý k pozemku, kde žiadateľ plánuje výstavbu rodinného domu. Kúpnu zmluvu vypracuje Obecný úrad Brusno, náklady na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností uhradí kupujúci. Zámer predat' majetok obce Brusno bol zverejnený na úradnej tabuli obce a na internetovej stránke obce dňa 17. 08. 2020. Zámer predat' majetok obce Brusno bol zverejnený na internetovej stránke a na úradnej tabuli obce do 14. 10. 2020.

3. Podľa § 9 ods. 2 písm. a) a § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v z. n. p. trojpätinovou väčšinu všetkých poslancov obecného zastupiteľstva predat' časť pozemku par. E KN č. 615/1, druh pozemku ostatná plocha o výmere 5864 m² vedený na LV 1553, z ktorej bola GP č. 43884369-4/2020, zo dňa 24. 07. 2020, novovytvorená parcela C KN 1723/1, druh pozemku zastavaná plocha o výmere 45 m² katastrálne územie Brusno kupujúcemu Štefanovi Rusnákovi, Rad 597/19, 976 62 Brusno za kúpnu cenu 10 €/m², a to z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorým je malá výmera pozemku a cena za vypracovanie znaleckého posudku a náklady na obchodnú verejnú súťaž alebo dražbu by prevyšovala kúpnu cenu pozemku. Predmetný pozemok je zastavaný stavbou, ktorú žiadateľ dlhodobo užíva. Kúpnu zmluvu vypracuje Obecný úrad Brusno, náklady na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností uhradí kupujúci. Zámer predat' majetok obce Brusno bol zverejnený na úradnej tabuli a na internetovej stránke obce dňa 17. 08. 2020. Zámer predat' majetok obce Brusno bol zverejnený na internetovej stránke a na úradnej tabuli obce do 14. 10. 2020.
4. Prenájom priestorov pre výučbu kolektívnych predmetov výtvarného a tanečného odboru v školskom roku 2020/2021 v priestoroch Základnej školy s materskou školou, Školská 622/24, 976 62 Brusno, malá telocvičňa – miestnosť bývalého bufetu, jedna voľná trieda a skladový priestor pre výtvarný odbor pre Základnú umeleckú školu, Pod Dubinkou 212/1, 976 62 Brusno.
5. Uzatvorenie zmlúv o poskytovaní verejných služieb, nájme zariadení a prevádzke pevných liniek a optického internetu v priestoroch Obecného úradu v Brusne so Slovak Telekom a. s. v zmysle uvedenej ponuky s viazanosťou na 24 mesiacov.
6. Uzatvorenie dodatku č. 1 k zmluve o dielo č. 32/2020 – 30 1273 20 „Stavebné úpravy na budove starej školy v Brusne a jej okolí“ medzi zmluvnými stranami Obec Brusno, Ondrejská 360/1, 976 62 Brusno a I. K. M. REALITY-STAVING Banská Bystrica, a. s.
7. Spolufinancovanie zakúpenia detského ihriska z rozpočtu obce v zmysle výsledkov verejného obstarávania. Zákazka v celkovej výške 11 638,80 € bude financovaná: dotácia od úradu vlády SR 8 000 €, suma 1 819,40 € z rozpočtu obce, suma 1 819,40 € z rozpočtu Základnej školy s materskou školou Brusno.
8. Zmenu rozpočtu č. 3/2020 vykonanú rozpočtovým opatrením podľa § 14 ods. 2 písm. b) a c) zákona č. 583/2004 Z. z., konkrétne presun rozpočtových prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, pričom sa zvýšia celkové príjmy a celkové výdavky.

B/ neschvaľuje

1. Poskytnutie finančnej dotácie na mzdy a prevádzku CVČ detí do 15 rokov s trvalým pobytom na území obce Brusno pre CVČ ako súčasť Katolíckeho gymnázia Štefana Moyses, Hurbanova 9, 974 01 Banská Bystrica.

C/ berie na vedomie

1. Kontrolu plnenia uznesení prijatých OZ dňa 13. 08. 2020.
2. Správu z kontroly č. 5/2020 – kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri kontrole dodržiavania zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov za rok 2018.
3. Správu z kontroly č. 7/2020 – kontrola zákonnosti postupu ZŠ s MŠ Brusno pri verejnom obstarávaní zákazky s nízkou hodnotou na predmet zákazky „Detské ihrisko“.
4. Stanovisko hlavného kontrolóra obce k dodržaniu podmienok obcou Brusno pre prijatie návratných zdrojov financovania.
5. Schválenie podania žiadosti o návratnú finančnú pomoc (Vládny úver z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19).
6. Informáciu predsedu kultúrno-školskej a športovej komisie o stave obecnej kroniky – zápis rok 2019.
7. Žiadosť pani Eleny Kováčikovej, kronikárky obce, o uvoľnenie z funkcie kronikárky zo zdravotných dôvodov.

8. Informácie starostu obce

- 1.1 Dodatok č. 1 k Zmluve o dielo – rekonštrukcia starej školy.
- 1.2 Oporný múr s oplotením pri starej škole.
- 1.3 Žiadosť ZŠ s MŠ Brusno o dofinancovanie rozdielu medzi dotáciou z Úradu vlády SR a vysúťaženou sumou – detské ihrisko.

- 1.4 Cyklotrasa Banská Bystrica – Brusno, pracovné stretnutie projekčnej kancelárie so zástupcami obcí Slovenská Ľupča, Lučatín, Medzibrod, Brusno a zástupcov mesta Banská Bystrica s objednávatelom Banskobystrickým samosprávnym krajom.
- 1.5 Letecké aerovideo – vyhotovené cca 5 min. video katastrálneho územia obce.
- 1.6 Fotomapa – mapa obce zakreslená v leteckej snímke, poskytuje dokonalú realistickú orientáciu.
- 1.7 Pandémia koronavírusu Covid-19 – včasná pripravenosť obce, preventívne opatrenia, odborné a správne informácie.
- 1.8 Nové povinnosti obce pri odchyte túlavých zvierat.
- 1.9 Komunálny odpad – individuálne váženie kontajnerov – adresné sčítanie domácností podľa vyprodukovaného odpadu.

9. Informácie zástupcu starostu obce

- 9.1 Dobrovoľná dražba: prebehlo druhé kolo dražby pozemku C 426/1, LV 2844, ktorú organizoval správca úpadcu Kúpele Brusno a.s. Dražba neúspešná, pozemok nikto nevydražil a bude 3. kolo, do ktorého sa obec opätovne zapojí.
- 9.2 Neuhradené záväzky GL – systém SK s.r.o.
- 9.3 Bezplatné právne poradenstvo.
- 9.4 Pozemky pri škole, stretnutie s vlastníckmi.
- 9.5 Žaloba v spore Ing. Pavol Ďuriančík proti Obec Brusno, Urbár Brusno a pani Alica Ďuriančíková.

10. Informácie finančnej komisie

- 10.1 Poskytované bezúročné návratné finančné výpomoci subjektom územnej samosprávy na výkon ich samosprávnych pôsobností.
- 10.2 Žiadosť Základnej školy s materskou školou Brusno – úprava rozpočtu, presun v rámci originálnych kompetencií.
- 10.3 Súdny spor Základná škola s materskou školou Brusno vs. Fáber Dance.

11. Komisia životného prostredia a výstavby, lesného a vodného hospodárstva

- 11.1 Žiadosť o doriešenie odvodnenia prístupovej cesty do areálu školy.
- 11.2 Žiadosť o odkúpenie časti pozemku C KN 2/2 o výmere 144 m².
- 11.3 Oporný múr pod Domom smútku.
- 11.4 Oplotenie v areáli starej školy.
- 11.5 Oprava strešnej krytiny na budove Domu tradičných remesiel.

12. Komisia ochrany verejného poriadku

- 12.1 Sťažnosť na zlý stav susednej nehnuteľnosti.
- 12.2 Rušenie a obťažovanie nadmerným hlučným a nepríjemným štýlom reprodukovanej hudby susedov.

D/ odporúča

1. Starostovi obce požiadať Ministerstvo financií SR o poskytnutie návratnej finančnej výpomoci na kompenzáciu výpadku dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 maximálne do výšky 67 270 €.
2. Starostovi obce dať vypracovať štúdiu na vyriešenie problematickej situácie múru pri starej škole vo viacerých variantoch s vyčíslením nákladov a vizualizáciou.
3. Starostovi obce vyvodit' zodpovednosť voči štatutárovi Základnej školy s materskou školou Brusno, t. j. vymáhať vzniknutú škodu v zmysle záveru správy z kontroly hlavného kontrolóra obce Brusno č. 2/2020 v zmysle platnej právnej úpravy.
4. Starostovi obce uložit' riaditeľovi Základnej školy s materskou školou Brusno povinnosť predkladať čerpanie rozpočtu rozčlenené podľa jednotlivých školských zariadení rozpočtovaných podrobne na úrovni podpoložiek a to štvrťročne, vždy do konca mesiaca nasledujúceho po danom štvrťroku od 01. 01. 2021.
5. Starostovi obce požiadať riaditeľa Základnej školy s materskou školou Brusno o:
 - odôvodnenie požiadavky na presun rozpočtovaných prostriedkov a predloženie analýzy požadovanej zmeny rozpočtu s výhľadom na hospodárenie do konca roku 2020,
 - predložit' podrobný rozpis rozpočtu aj s jeho skutočným plnením k 20. 10. 2020. Termín do 30. 10. 2020.

Peter Ivic

Informácie obecného úradu

Podakovanie

Od roku 2007 písala našu obecnú kroniku pani kronikárka Elena Kováčiková, ktorá požiadala obecné zastupiteľstvo o uvoľnenie z tejto funkcie. V mene pána starostu, poslancov obecného zastupiteľstva, zamestnancov obecného úradu, členov redakčnej rady Čipkárskych zvestí a v mene všetkých občanov našej obce ďakujeme pani Kováčikovej za jej dlhoročnú kronikársku činnosť a prajeme jej aj do ďalších dní života hlavne veľa zdravia, pokoja a rodinnej pohody.

Obec Brusno hľadá kronikára/kronikárku

Ak by sa medzi vami, milí spoluobčania, našiel niekto, kto by sa chcel dobrovoľne podujat' zaznamenávať najdôležitejšie udalosti týkajúce sa našej obce pre budúce generácie, budeme radi, ak svoj záujem o pozíciu kronikára/kronikárky oznámite na obecnom úrade.

Verejné osvetlenie

Za účelom získania komplexného prehľadu osvetľovacej sústavy verejného osvetlenia bol začiatkom roka 2020 vypracovaný audit verejného osvetlenia v obci Brusno. Celkovo sa v obci nachádza 416 ks svetelných zdrojov a 18 typov svietidiel. Najväčšie zastúpenie v rámci zdrojovej štruktúry majú halogenidové a sodíkové výbojky s vysokou energetickou náročnosťou. Rekonštrukcia verejného osvetlenia v obci sa uskutočnila v roku 2010 v sume cca 250 000 EUR a v roku 2015 sa uskutočnila výmena 103 ks starých svietidiel za nové LED svietidlá, v celkovej sume cca 82 000 EUR. Tieto rekonštrukcie boli realizované v rámci projektov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie a celková suma realizácie predstavovala cca 332 000 EUR.

Audit okrem iného popisuje nedostatky celej sústavy verejného osvetlenia, vrátane vedenia, rozvážačov a zvýšených nákladov na jeho údržbu, z čoho vyplýva potreba jeho celkovej modernizácie v súlade s požiadavkami súčasnej doby. Realizácia modernizácie osvetlenia je však ovplyvnená viacerými faktormi, z ktorých je na prvom mieste faktor finančný.

V záujme zabezpečenia čo najlepšieho stavu verejného osvetlenia a tiež z dôvodu častej poruchovosti svietidiel, obecný úrad v rámci svojich finančných možností postupne realizuje výmenu zastaraných a nefunkčných svietidiel za moderné LED svietidlá. Pri tejto výmene sme však limitovaní voľnou kapacitou vysokozdvížnej plošiny, ktorú zabezpečujeme dodávateľsky, čo v niektorých prípadoch trvá dlhšiu dobu z dôvodu jej veľkej vyťaženia.

Dôležité telefónne čísla:

Integrovaný záchranný systém	tiesňové volanie	112
Hasičská jednotka HaZZ	tiesňové volanie	112 , 150
Lekárska záchranná služba	tiesňové volanie	112 , 155
Polícia	tiesňové volanie	112 , 158
Pohotovostná služba plynárne	poruchová linka	0850 111 727
Pohotovostná služba vodárne	poruchová linka	0850 111 234
Pohotovostná služba elektrárne	poruchová linka	0800 159 000

Október – mesiac úcty k starším

Október je venovaný úcte nás mladších, k tým skôr narodeným. Je mesiacom jesenným, ktorá svojimi krásnymi prírodnými farbami pripomína pohyb, zmenu v živote.

S pribúdajúcimi rokmi prichádza viac skúseností z prežitého a s nimi obyčajne aj to, čo zvykneme nazývať životnou múdrosťou. Čas zo svojej náruče pridáva každému minúty, hodiny, dni, roky a s každým novým ránom nám ponúka šancu žiť.

Špeciálne aj k tohtoročnému októbru – mesiacu, venovanému vám, milí naši seniori, úprimne prajeme, aby ste nebrali svoj vek až priveľmi úzkostlivo a vážne, pretože aj keď sa vo vašom živote „zjesenieva“, stále sa môžete nejakým spôsobom realizovať, zaujímať sa o dianie okolo vás a nachádzať si v živote veľa podnetov na to, aby bol pre vás plnohodnotný.

My, o niečo mladší, si zas poprajme, aby sme dokázali venovať pozornosť našim seniorom súvisle, počas celého roka, nezávisle na tom či to od nás žiada alebo nie nejaká výnimčná (napr. pandemická) situácia. Snažme sa o to, nech sa spomedzi nás nikdy nevytratí ľudskosť, vzájomná úcta a vôľa pomáhať si.

Monitorovanie vozidiel

V mesiaci marec 2019 bol vozový park obecného úradu opatrený monitorovacím GPS systémom. Tento systém bol inštalovaný do osobného motorového vozidla Kia Sportage, do vozidiel Iveco a Man, Kioti, Kubota a Zetor.

Vďaka monitoringu vozidiel, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou každodenného fungovania obecného úradu, máme prehľad o každom obecnom vozidle 24 hodín denne a 365 dní v roku. V reálnom čase vieme, kde sa naše vozidlá pohybujú. Monitoring vozidiel stráži aktuálnu polohu vozidiel, spotrebu paliva, vedie elektronickú knihu jász a má množstvo ďalších funkcií. Nielen starosta obce môže dohliadať na svojich zamestnancov obsluhujúcich tieto vozidlá, ale prístup na web alebo na mobilnú aplikáciu majú aj ďalší dvaja zamestnanci obecného úradu, ktorí môžu kedykoľvek sledovať pohyb osobného motorového vozidla Kia Sportage a tak dohliadať na pohyb starostu obce. Po devätnástich mesiacoch od nainštalovania GPS systému do spomínaných vozidiel s potešením konštatujeme, že ich monitoring je skvelým nástrojom na správu vozového parku.

Oznam obvodnej lekárnky MUDr. Márie Kuniakovej

Vzhľadom na voľnú kapacitu oznamujeme občanom, že **prijímame nových pacientov**.
Bližšie informácie na tel. čísle **048/419 42 21**

Prerušenie aktivít na tenisovom kurt

Mnohí občania už zaregistrovali na webovej stránke obce, ako aj priamo pri vstupe do športového areálu tenisového kurtu a volejbalového ihriska, oznam o uzavretí tenisového kurtu. Tenisový kurt je z dôvodu nevyhovujúceho technického stavu, aj napriek jeho rekonštrukcii, prakticky nefunkčný. Napriek tomu, že dlhoročný správca kurtu, pán Ivan Marko, sa o kurt vzorne staral, tento sa už viac nedal na hru využívať. Od augusta 2020 pán Marko ukončil svoju správcovskú činnosť. Obecný úrad, starosta obce a obecné zastupiteľstvo, chcú aj touto cestou pánovi Markovi poďakovať za jeho prácu a ochotu. Obec má

v pláne dať do budúročného rozpočtu rekonštrukciu kurtu s povrchom, ktorý bude spĺňať potrebné technické parametre. Stále využívané volejbalové ihrisko, nachádzajúce sa vedľa tenisového kurtu, ostáva po dohode s dočasným správcom areálu, Ing. Petrom Ivicom, verejnosti naďalej prístupné. Ak máte záujem využívať volejbalové ihrisko, kontaktujte Ing. Petra Ivicu (0911 805 161) alebo Ing. Máriu Priškinovú (0903 450 127).

Peter Ivic

Triedený zber – čo separovať a čo nie

SKLO

Možno vkladať: biele aj farebné fľaše z nápojov, obalové sklo z potravín, tabuľové sklo z okien, ale nie drôtené.

Nevkladajte! Keramiku a porcelán, sklenené obaly znečistené chemikáliami a olejmi, žiarivky, obrazovky televízorov a počítačov, sklo s obsahom kovov, sklobetón, autosklá, poháre a kuchynské nádoby z varného skla, drôtené sklo, kovové obaly vyrobené z viacerých druhov materiálu, komunálny odpad.

KOVOVÉ OBALY

Možno vkladať: konzervy, nápojové plechovky, kovové obaly, alobalové a hliníkové časti obalov bez plastov alebo papiera, zbavené zvyškov potravín, prípadne vypláchnuté.

Nevkladajte! Kovové obaly vyrobené z viacerých druhov materiálu, komunálny odpad.

PAPIER

Možno vkladať: noviny, časopisy, kancelársky papier, zošity, poskladané krabice a kartóny, reklamné letáky a pod.

Nevkladajte! Použitý hygienický potreby, mokrý, znečistený, masťný, asfaltový a voskový papier, celofán a komunálny odpad.

PLASTY

Možno vkladať: farebné a biele PET fľaše – stlačené alebo zošliapnuté, čisté plastové obaly zo saponátov, rastlinných olejov, tégliky z jogurtov a masla, potravín, destilovanej vody, podobné obaly označené v spodnej časti skratkami: HD-PE, PE-HD, PE, PP, PET.

Nevkladajte! PET fľaše a plastové obaly znečistené olejmi a chemikáliami, plasty s obsahom kovu, polystyrén, iný plastový odpad z domácností, komunálny odpad.

TETRAPAKOVÉ (KOMPOZITNÉ) OBALY

Možno vkladať: čisté nápojové kartóny od mliečnych výrobkov a nápojov, podobné obaly označené v spodnej časti skratkami: C/PAP. Nápojové kartóny vhadzujte zošliapnuté.

Nevkladajte! Polystyrén, znečistené nápojové kartóny so zvyškami potravín a nápojov, iný plastový odpad z domácností.

Čistiareň odpadových vôd – proces čistenia

Čistiareň odpadových vôd (ďalej len „ČOV“) je zariadenie, ktoré slúži na zbavenie nečistôt a škodlivých látok zo splaškovej či priemyselnej odpadovej vody, a tak zabraňuje znečisťovaniu životného prostredia. Podľa nariadenia Európskej únie musí mať každé mesto alebo obec nad 2 000 obyvateľov vybudovanú vlastnú čistiareň odpadových vôd, mestá nad 10 000 obyvateľov pokročilejšiu čistiareň odpadových vôd.

V niekoľkých bodoch si priblížime, ako prebieha čistenie odpadových vôd:

1. Odpadová voda najskôr prichádza samospádom a cez čerpacie stanice do čistiarny odpadových vôd hlavnými kanálmi.
2. Po pritečení odpadových vôd do ČOV prichádza k mechanickému prečisteniu, alebo lepšie povedané, k predčisteniu vody. Voda

najprv prechádza cez zádržný kôš, ktorého úlohou je zachytenie väčších nečistôt a pokračuje ďalej cez lapač štrku, v ktorom sa usádza štrk.

3. Následne čerpadlá prečerpávajú odpadovú vodu do lapača piesku a lapača tuku.
4. Ďalej čistenie odpadovej vody prechádza do biologického stupňa, ktorý je v podstate akoby odpozorovaný z prírody. Využívajú sa pri ňom totiž baktérie, ktoré požírajú nečistoty. Konkrétne konzumujú organické rozpustné látky, uhlíkové znečistenie a fosfor. Mŕtve baktérie a zvyšky organického znečistenia následne vytvárajú kal.
5. V rámci biologického stupňa sa prebytočný kal, resp. prebytočné baktérie odčerpajú zo sedimentačnej nádrže, v ktorej sa usádzajú a putujú do kalových nádrží.

6. V novších ČOV sa kal, ktorý sa prečerpáva zo sedimentačných nádrží, vo vyhŕňavajúcich nádržiach ohrieva a premiešava. Počas vyhŕňavajúceho procesu pritom vzniká bioplyn, ktorý dokážu moderné čistiarne odpadových vôd využiť napríklad na výrobu tepla, či elektrickej energie.
7. Kal, ktorý je už dostatočne vyhŕňutý a odvodnený, sa napokon vyváža na skládku. Približne po mesiaci sa dostatočne vysuší a takpovediac dozrie. Ak spĺňa požiadavky na poľnohospodárske využitie, často sa stáva užitočným hnojivom pre technické plodiny.
8. Samozrejme, celý proces čistenia sa končí podrobnou analýzou vody. Tá overuje, či je z vody odstránené všetko znečistenie a či voda spĺňa všetky prísne limity na to, aby mohla byť vypustená späť do prírody, prípadne byť využitá ako úžitková voda v mesťoch či priemyselných podnikoch.

Proces čistenia odpadových vôd je v každom prípade veľmi náročnou a odbornou činnosťou s ušľachtilým cieľom.

- v zime bolo potrebné rozmraziť potrubie od prečerpávacej stanice ponad potok Brusnianka pri Hasičskej zbrojnici,
- prečistila sa zapchatá kanalizácia na ulici Okružná a niekoľkokrát aj v areáli starej školy na ulici Školská,
- kúpilo a vymenilo sa čerpadlo Piranha do vyrovnávacej nádrže,
- repasovali sa čerpadlá prečerpávacích staníc.

Realizované práce ako vyčerpanie a čistenie nádrží, prečistenie zapchatých vetví kanalizácie, preventívne preplachy kanalizácie, atď. si obec bez pomoci hasičov nevie vôbec predstaviť, za čo im patrí veľká VĎAKA.

Obec venuje veľa času, energie a nemálo finančných prostriedkov do čistiarny odpadových vôd, aby zabezpečila jej fungovanie. Naľko sa na ČOV nachádza veľké množstvo čerpadiel, miešadiel, dúchadiel, každoročne sa o ich údržbu, prípadne výmenu treba starať. V priebehu rokov 2019 a 2020 musela obec zakúpiť nové čerpadlá, prevzdušňovacie elementy, ventily, súčiastky na opravu, atď. Rovnako ako sa vykonáva údržba súčiastok a čerpadiel na ČOV a na prečerpávacích staniciach, vykonáva sa aj údržba kanalizačnej siete. Raz ročne sa vykonáva preplachovanie pomocou hasičskej techniky. Za roky 2019 a 2020 obec Brusno investovala do ČOV cca 15 500 € (okrem mzdy zamestnanca ČOV a energií).

Práce realizované na ČOV:

- opravil sa prietokomer a následne sa vymenil riadiaci panel,
- v rámci povolenej štvormesačnej odstávky sa realizovala výmena prevzdušňovacích elementov v počte 13 ks,
- za pomoci bágry sa vybudovala spevnená prístupová cesta na vjazd fekálneho vozidla pre čistenie vyrovnávacej nádrže,
- vypílili sa náletové dreviny v okolí ČOV,
- vyčerpala a vyčistila sa vyrovnávacia nádrž,
- vyviezli sa plné kalové nádrže,

Problémová časť

Najväčšiu starosť pri údržbe čerpadiel nám robia **vlhčené obrúsky** a iné veci, ktoré nepatria do kanalizačnej siete (tepláky, topánky, pánske ochrany, atď.), ktoré občania vhadzujú do WC, prípadne do kanalizačnej siete. Vlhčený obrúsok následne napuchne a v prečerpávacej stanici zapchá čerpadlo, ktoré nie je schopné si s ním poradiť, a tým dochádza k jeho znefunkčneniu. Následne je nutné čerpadlo fyzicky vybrať, rozobrať a zachytený vlhčený obrúsok odstrániť. **Týmto apelujeme na občanov, aby vlhčené obrúsky, handry a iné nevhodné veci v žiadnom prípade nevhadzovali do kanalizácie a WC, pretože tým spôsobujú zvýšenú poruchovosť čerpadiel a obci stúpajú náklady na ich opravy.**

Veríme, že tento článok Vám pomohol lepšie pochopiť princíp čistenia odpadovej vody a údržby ČOV.

Obecný úrad

Rekonštrukcia budovy starej školy v Brusne

Začiatkom augusta 2020 sa začali práce na rekonštrukcii priestorov budovy starej školy v Brusne. Vyžiadali si ju najmä nevyhovujúce podmienky pre výkon Záchrannej zdravotnej služby (ZZS), ktorá má časť objektu starej školy prenajatú a reálne hrozilo, že sa z Brusna presťahuje do niektorých z okolitých obcí, ktoré boli ochotné prenajať jej vyhovujúcejšie priestory. Zvyšná časť objektu starej školy je prenajatá pre potreby stolárskej dielne a predajne plastových okien. Víťazom verejnej súťaže sa stala firma IKM REALITY – STAVING Banská Bystrica, a. s., s ktorou obec Brusno, v zastúpení Ing. Jozefom Šimečkom, starostom obce, podpísala dňa 23. 07. 2020 Zmluvu o dielo na uskutočnenie stavebných prác s názvom „Stavebné úpravy na budove starej školy v Brusne a jej okolí“, v celkovej sume 209 997,60 EUR s DPH. Realizácia prác je v zmysle zmluvy naplánovaná do dvoch fáz. V rámci prvej fázy, ktorej ukončenie sa predpokladá do konca roka 2020, sa zrealizujú práce na rekonštrukcii priestorov predajne plastových okien, ZZS, stolárskej dielne a vybuduje sa dažďová kanalizácia. V priebehu roka 2021 sa zrealizujú vonkajšie práce na spevnených plochách zahŕňajúce výstavbu parokoviska a prístupovej cesty.

Z dôvodu rekonštrukcie bola Záchranná zdravotná služba dočasne presťahovaná do priestorov zdravotného strediska v Brusne. Hlavným cieľom rekonštrukcie je zveladenie majetku obce a vytvorenie priaznivých pracovných podmienok pre zamestnancov firiem prenajímajúcich si predmetné priestory.

Aj takto môže vyzerat' „kvalitne“ odvedená práca v zdravotnom stredisku za peniaze nás všetkých

„Najpozitívnejšia vec roku 2020 je, keď je niekto negatívny“ (jt)

Októbrovo-novembrový víkend patril celoplošnému testovaniu obyvateľstva na COVID-19. V našej obci boli vytvorené dve odberové miesta. Informácie k testovaniu sme dostali pár dní pre samotným testovaním, nakoľko príprava bola náročná a všetko muselo byť hotové doslova za pár chvíľ.

Zmyslom týchto riadkov nie je riešiť opodstatnenosť najväčšej logistickej operácie na Slovensku. Zmyslom je **poďakovať**. Nie všetci máme Facebook a preto som sa rozhodla vybrať a ponúknuť vám na prečítanie statusy a komentáre z tejto sociálnej siete, ktoré som si po prvom dni testovania prečítala.

„Vďaka všetkým zdravotníkom a administratívnym pracovníkom, testovanie v Brusne prebieha v pokojnej atmosfére, bez komplikácií, vďaka aj Vám, ktorí ste s nami čakali vyše hodiny na odber bez šomrania, s dobrou náladou, aj počasie nám prialo, s pozitívnou náladou sme sa dočkali celkom rýchlo negatívnych testov.“ (dch)

„Len stále ďalej dbajme na bezpečnosť svoju aj ľudí okolo. Pretože ak sme teraz boli negatívni, tak môžeme byť pozitívni, lebo keď sme neboli pozitívni budeme negatívni, že sme boli negatívne pozitívni?! Alebo ako to vlastne je?! Pardon, bolo to čisto s humorom vzaté. Chcem len vyčariť v týchto časoch viac úsmevu na tvárach za maskami a skafandrami.“ (pu)

„Mám to za sebou. Čip mi nedali, pocitovo výter rovnaký, ako keď mi zabehne kúsok mrkvy do nosa a nedá sa vyfúknuť. A teda, dnes som rada, že som negatívna.“ (rch)

„Veľká vďaka všetkým organizátorom (av)... a vďaka aj čakajúcim ľuďom za trpezlivosť.“ (rch)

„Aj v Brusne to bolo dobre pripravené. (reakcia na pochvalu odberného miesta vo Sv. Ondreji) (ms)... Veru super, tlieškam všetkým!“ (mc)

„Sú skvelí, ďakujeme.“ (mš)

„Myslím si, že môžem povedať za nás všetkých, čo sa schovávame za tými „mundúrmí“, že veľká vďaka patrí hlavne vám. Za to, že ste trpezliví a nerozčuľujete sa, keď my za to, ako to je, nemôžeme, aj keď sme v tom namočení až po končeky vlasov. Ďakujeme.“ (rf)

Tento krátky článok vznikol po uzávierke príspevkov do tretieho čísla čipkárskych zvestí a je len akousi „návnadou“ na reportáž, ktorú pripravujeme do januárového čísla. Prečítate si v nej vyjadrenia a postrehy zo strany predstaviteľov samosprávy, zdravotníkov, dobrovoľníkov, ľudí, ktorí sa testovania zúčastnili.

Verím, že dovedety s pozitívnou náladou, dobrou imunitou a zdravým rozumom sa nám tohto neviditeľného nepriateľa snád' konečne podarí spoločne poraziť.

Lenka Longauerová

Propagácia obce a regiónu

Pri každodennej práci a riešení havarijných problémov obec neza-
búda ani na propagáciu krás obce a regiónu.

V roku 2019 sme sa spolupodieľali na vzniku ručne maľovanej cyk-
lomapy „Horehronie“. Do akcie sme zapojili deti, ide teda aj o projekt
„mapa deťom – maľovaná deťmi“. Táto mapa vznikla preto, aby pod-
porila záujem detí o cykloturistiku a o spoznávanie svojej vlasti. Ma-
ľovaná mapa zachytáva realistický pohľad na územie, do ktorej sú
zakreslené jednotlivé prvky. Ľahko sa v nej dá orientovať, nerobí

žiadny problém ani človeku, ktorý nevie bežné mapy čítať.
V tom istom ríme sme dali vyhotoviť aj profesionálne fotografie
našej obce (aerofoto) z vtáčej perspektívy. Ide o panorámy, celkové
pohľady z viacerých strán, o rôzne časti obce i detaily jej dominant.
Vlani obec vstúpila do Oblastnej organizácie pre cestovný ruch
(ďalej len OO CR) Horehronie, kde sme jediná obec mimo okresu
Brezno. Minulý rok vstúpili do OO CR aj susedné obce Breznian-
skeho okresu – Nemecká, Predajná a Jasenie. Spolu sme vytvorili
región Dolné Horehronie, v rámci ktorého spolupracujeme na pro-
pagácii našej lokality. Veríme, že sa v budúcnosti pridajú aj iné obce
a túto našu krásnu oblasť dokážeme lepšie prezentovať.

V priebehu rokov 2019 a 2020 sa spolu viackrát stretli starostovia
obcí regiónu Dolné Horehronie a starostovia obcí Podbrezová a Ráz-
toka ohľadom napojenia cyklotrasy z Brusna do Podbrezovej s nás-
ledným napojením na mesto Brezno.

V týchto dňoch sa konečne začali aj pracovné rokovania o návrhoch
cyklotrasy z Banskej Bystrice do Brusna. Štúdia realizovateľnosti
cyklotrasy sa udiala za účasti objednávateľa Banskobystrického sa-
mosprávneho kraja, projekčnej kancelárie, zástupcov mesta Banská
Bystrica, starostov obcí Slovenská Ľupča, Lučatín, Medzibrod a Brus-
no.

V roku 2020 sme dali vyhotoviť cca 5 minútové video našej obce
tiež z vtáčej perspektívy. Aerovideo začína nad Hiadeľským sedlom,
pokračuje preletom ponad masív Prašivej (Prašivú, Malú Chochuľu,
Veľkú Chochuľu, ...) a postupne prechádza ponad Sopotnickú dolinu
až do našej obce.

Pracovali sme aj na mape zakreslenej v leteckej snímke o rozmere
150 x 100 cm. Fotomapa poskytuje dokonalú realistickú orientáciu
a boli do nej umiestnené prvky a názvy podľa našich požiadaviek
(názvy ulíc, významných objektov, lokalít, vrchov, potokov, riek, vy-
hliadkových miest...). Po vyrobení drevených stojanov chceme foto-
mapu umiestniť do exteriéru.

**Aerofoto, aerovideo, fotomapu obce nájdete na našej webovej
stránke www.brusno.sk**

Fotomapa sa nachádza aj v strednej časti Čipkárskych zvestí.

Obecný úrad

Po cestách i necestách

Cestujme po Slovensku

Je jeseň a stále tu máme problémy s koronavírusom, platia dokonca prísnejšie obmedzenia ako na jar. Chcem vás nalákať nateraz aspoň takto spoznať menej známy kút Slovenska. Nenavštívil som ho však počas tohto leta, ale už pred dvoma rokmi. Myslím, že počas jesene, keď príroda ponúka krásne scenérie a v listnatých lesoch vidieť vďaka padajúcemu lístiu doďaleka, je vhodný čas a príležitosť navštíviť tento kraj... keď to bude čo i len trochu možné.

Poznáte kraj medzi Topolčanmi a Piešťanmi, pod južnými svahmi Považského Inovca? Ak nie, nájdite si čas aspoň na jednodňový výlet a vyberte sa tam. Keďže rodina jedného z mojich dobrých priateľov žije v obci približne takej veľkej ako je naša – v Bojne, občas sa tam zastavím. Je tam lokalita známa ako Valy. Je zaujímavá z viacerých

na život našich predkov a všetko je pekne zdokumentované na informačných tabuliach. Ďalším pozoruhodným aspektom tohto kúta Slovenska je príroda a turistika. Valy sa nachádzajú v krásnom lesnom poraste, možno sa tam vybrať pešo z dediny, alebo aj autom po dobrej spevnenej lesnej ceste.

Práve z tej cesty mám zážitok. Vybrali sme sa tam tiež autom, pre ktoré to nemal byť problém. Domáci nám dali informácie, ako ľahko sa tam dostaneme a bez ťažkostí to nájdeme. Valy budeme mať po ľavici a nemôžeme ich minúť. Problém ale bol, že Valy z cesty v lese ľahko prehliadnete, keďže informačná tabuľa bola vpravo. My sme samozrejme pozerali len doľava a Valy nikde, informačnú tabuľu sme prehliadli. Dobrá poľná cesta sa menila na lesnú zväžnicu, koľaje čoraz hlbšie a stúpanie prudšie, ale naše SUV to zvládalo. Už sme tušili, že sme to asi minuli, no skúsme sa otočiť na úzkej lesnej ceste medzi stromami! Tak nám ostávalo len dúfať, že miesto na otočenie niekde predsa len byť musí. Zrazu tu bol koniec stúpania, cesta sa zmenila na otvorenú plochu a na okraji stála udržiavaná kaplnka Božského srdca, kde, ako sme sa neskôr dozvedeli, býva na príslušný sviatok v roku sv. omša a ľudia z dediny tam putujú pešo. Mohli sme sa tam otočiť a vrátiť sa, ale stále sme si neboli istí, či predsa len Valy ešte nie sú pred nami. Pokračovali sme teda lesnou, dole klesajúcou zväžnicou, až zrazu les skončil a my sme mali po ľavici plechový plot. Už bolo jednoznačné, že sme si urobili okružnú jazdu lesom a Valy sme minuli. Vyšli sme z lesa pri miestnom smetisku, na inom konci dediny. V ten deň už nebol čas skúšať znova hľadať Valy a tak na druhý pokus, o rok, sme to predsa len našli. A stálo to za to. Vrele odporúčam. V centre obce, pri Obecnom úrade je aj múzeum, kde sú vystavené exponáty z vykopávok, informačné materiály a suveníry. Pre milovníkov histórie je tu aj ďalšia pamiatka na slovanskú históriu v tejto lokalite. Nad susednou obcou Nitrianska Blatnica sa nachádza prvá sakrálna stavba na našom území, z prvej tretiny 9. storočia – Rotunda sv. Juraja, miestnymi nazývaná „Jurko“. Možno to spojiť s pekným turistickým výletom na vrch Marhát s rozhľadňou.

pohľadov. Z historického hľadiska je to jedno z najstarších osídlení Slovanmi ešte z obdobia pred Veľkou Moravou, dokonca už s kresťanskou kultúrou. Osídlenie siaha do ešte dávnejšej histórie, ale o tom všetkom sa dá dočítať na internete. Môžete tam nájsť rekonštruované pozostatky opevnení, objekty, ktoré ponúkajú pohľad

A aby bola informácia o našej slovanskej histórii v tomto regióne ešte bohatšia, na severnej strane Považského Inovca, na ceste popri Váhu smerom na Nové Mesto nad Váhom, nájdete rekonštruované slovanské hradisko nad obcou Ducové. Pokiaľ by Vám nestačil výlet do histórie pred Veľkou Moravou, v okruhu niekoľkých kilometrov sa môžete preniesť do stredoveku, do éry pevných kamenných hradov z čias Matúša Čáka a Alžbety Báhoryovej. Myslím tým hrady Tematín, Beckov, Čachtice a Trenčín. Ak si chcete pozrieť kópie aj iných slovenských hradov, odporúčam návštevu „Parku miniatúr“ v obci Častkovce, v susedstve Čachtíc. Ale to už sme vlastne v inom kraji a inom historickom období. Ešte že je to naše Slovensko také malé a všade je blízko.

Peter Ivic

Z bohatého života základnej školy

V marci školského roka 2019/2020 nás všetkých nečakane zasiahol koronavírus. V dôsledku uzavretia škôl išlo o pomerne náročné obdobie, všetci sme ho však zvládli. Za to patrí moja veľká vďaka všetkým zamestnancom školy. Veľmi dobre sme si poradili s dištančným vzdelávaním – či už s pomocou digitálnych technológií, prostredníctvom pracovných listov alebo inými spôsobmi. Zo strany vedenia školy sme sa snažili aj v tejto situácii čo najviac pomôcť. Naplnili sme tak náš cieľ – komunikovať, informovať a byť otvorenou školou. Dôležitá úloha pripadla najmä pani zástupkyňi pre základnú školu Mgr. Márii Urbančokovej Jakuboví, ktorá pravidelne komunikovala s vyučujúcimi a odovzdávala všetkým potrebné informácie, dostupné vzdelávacie materiály, usmernenia, rozhodnutia a dôležité termíny, ktoré mohli a zároveň museli využívať pri dištančnom vzdelávaní. Pre nás všetkých to bolo obdobie, v ktorom zamestnanci pracovali na maximum. Rešpektovali sme všetky požadované protiepidemické opatrenia a v poriadku sme uzavreli aj minulý školský

rok 2019/2020. Od žiakov, rodičov a pedagogických zamestnancov sme zozbierali podnety a vykonali mapovanie priebehu dištančného vzdelávania v mesiacoch marec – jún 2020. Cieľom bolo zistiť, aké prekážky (technické, osobné) nastali na strane učiteľov aj na strane žiakov a rodičov a navrhnúť spôsob ich odstránenia, resp. minimalizácie dôsledkov v prípade nutnosti opätovného prerušenia vyučovania. Spätá väzba od žiakov priniesla pozitíva i negatíva.

Pozitíva: menej stresu, pokoj, menej učenia, ľubovoľné tempo učenia, videohovory (hlavne ANJ), pekné prezentácie od niektorých učiteľov, ľahší prístup k materiálom, žiadne skúšanie, nepísali sa ťažké testy, mohli si pri testoch pomáhať učebnicami, internetom, nemuseli dochádzať do školy a ráno vstávať, neboli skúšaní (často), mali viac času na voľnočasové aktivity, nemuseli nosiť rúška, mohli tráviť viac času s rodinou, nedostávali poznámky a nemohli prepadať, mohli byť počas hodiny, učiť sa v pyžame.

Negatíva: lepšie zvládnuté vysvetlenie učiva v škole, vlastné písanie poznámok, nepochopenie výkladu učiva, ťažšie sa učia sami, zo začiatku veľa úloh, každodenné sledovanie stránky, videohovory – hlavne skoro ráno, chýbajúci kontakt s učiteľom, so spolužiakmi, technické problémy – pripojenie internetu, wifi, tlačiarne, nedal sa poslať /otvoriť súbor, posielanie úloh každému učiteľovi, viacdetné rodiny s jedným zariadením na online prácu, vysvedčenie – radšej známky ako slovné hodnotenie, veľa času stráveného za PC, kazenie očí, nuda, zrušené tréningy, výlety.

V septembri sa začal nový školský rok 2020/2021 a v októbri sme sa k dištančnej forme vyučovania na druhom stupni ZŠ opäť vrátili, vzhľadom na druhú vlnu pandémie koronavírusu, ktorá zasiahla aj našu krajinu.

Vedenie školy:

Riaditeľ školy: Mgr. Alexander Šabo,
Zástupkyňa riaditeľa školy: Mgr. Mária Urbančoková Jakuboví,
Zástupkyňa riaditeľa školy pre MŠ: Mgr. Daniela Šanková,
Zástupca riaditeľa školy pre CVČ: PaedDr. Lukáš Šmída, PhD.

Celkový počet žiakov	1. stupeň	2. stupeň
211 žiakov	73 žiakov	138 žiakov

Zoznam pedagogických zamestnancov v školskom roku 2020/21

Trieda	Počet žiakov	Triedny učiteľ
I. A	12	Mgr. Zuzana Píšiiová
II. A	22	Mgr. Katarína Garajová
III. A	16	Mgr. Iveta Gregorová
IV. A	23	Mgr. Soňa Donovalová
V. A	18	Mgr. Lucia Košíková
V. B	17	Mgr. Anna Vaníková
VI. A	23	Mgr. Katarína Parobeková
VII. A	19	Mgr. Anna Uhríková
VIII. A	18	Mgr. Jana Koberová
VIII. B	18	Mgr. Jaroslav Šuba
IX. A	14	PhDr. Michal Pavelka
IX. B	11	Mgr. Daniela Pikulová

Bez triednictva:

Mgr. Monika Flašková – vyučujúca NEJ, ANJ
PhDr. PaedDr. Marek Veverka, MBA – vyučujúci NBV
Mgr. Patrik Palider – vyučujúci TSV, tréner
Mgr. Lukáš Šmída, PhD. – vyučujúci SQV, tréner
Mgr. Lucia Pagáčová – vyučujúci chémie
Mgr. Miriam Rašiová, PhD. – vyučujúca INF, MGM
PaedDr. Miroslav Kučeřík

Výchovná poradkyňa:

Mgr. Anna Uhríková

Špeciálny pedagóg:

Mgr. Miroslava Majerčíková

Sociálny pedagóg:

PhDr. Tünde Matašová

Asistenti učiteľa:

Mgr. Peter Klempa	Bc. Júlia Dzurovčinová
Mgr. Katarína Parobeková	Mgr. Kristína Magerová
Mgr. Sandra Chamko Sziszákova	PhDr. PaedDr. Marek Veverka, MBA
Mgr. Mária Klimentová	
Mgr. Monika Flašková	Vychovávateľky v SKD:
Patrik Pafko	Renata Hudáková
Mgr. Lucia Pagáčová	Milena Grúberová
Bc. Pavol Palaščák	

Plánované termíny prázdnin v školskom roku 2020/2021 (okrem jesenných, ktoré už boli)

prázdniny	posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin	termín prázdnin	začiatok vyučovania po prázdninách
vianočné	22. december 2020 (utorok)	23. december 2020 – 7. január 2021	8. január 2021 (piatok)
polročné	29. január 2021 (piatok)	1. február 2021 (pondelok)	2. február 2021 (utorok)
jarné BB kraj	12. február 2021 (piatok)	15. február – 19. február 2021	22. február 2021 (pondelok)
veľkonočné	31. marec 2021 (streda)	1. apríl – 6. apríl 2021	7. apríl 2021 (streda)
letné	30. jún 2021 (piatok)	1. júl – 31. august 2021	2. september 2021 (štvrtok)

Podarilo sa nám...

Od roku 2016 sa naša škola spoločne so zriaďovateľom uchádzali o financie z prostriedkov EÚ vo výške takmer 200 000 € s názvom „**Revitalizácia odborných učební**“. Cieľom projektu bolo vybudovanie odborných učební, zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov ZŠ prostredníctvom celkovej modernizácie odborných učební. Implementáciou tohto projektu došlo k zlepšeniu výsledkov v rámci národných, respektíve medzinárodných meraní, k zvýšeniu úspechu žiakov v ich ďalšom štúdiu a vzdelávaní a v konečnom dôsledku aj k budúcemu možnému nárastu ich úspešnosti na trhu práce. Realizácia projektu prospeje tiež k nadobudnutiu chýbajúcich zručností a kompetencií nevyhnutných pre udržanie zamestnanosti a žiaducej mobility na trhu práce.

Takmer štyri roky usilovnej práce priniesli našim žiakom možnosť uplatňovať svoje nadanie v biológii, chémii, polytechnických a jazykových schopnostiach, ale aj možnosť vzdelávania sa a trávenia voľného času v modernej študovni – knižnici s takmer 900 knihami a iným knižničným fondom.

Súčasťou revitalizácie je okrem zriadenia odborných učební (učebňa biológie a chémie, jazyková učebňa, polytechnická učebňa, knižnica) aj dodanie množstva didaktických pomôcok, IT technológií (interaktívne tabule, dataprojektory, notebooky, tablety, PC, smart TV a pod.). Tešíme sa, že žiaci budú od nového školského roka v nových špičkových učebniach rozvíjať svoj talent a škola bude môcť naplňovať svoje zameranie, ktorým je tzv. „inkluzívna škola“.

Naša škola tiež splnila podmienky výzvy metodicko-pedagogického centra a bola zaradená do národného projektu „**Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II.**“ s financovaním vo výške cca 200 000 € z Fondu Európskej únie.

Žiaci už od minulého školského roka cvičia **na obnovenom multifunkčnom ihrisku**. Pôvodné ihrisko už dosluhovalo (veď má už

13 rokov) a rekonštrukcia bola aj z bezpečnostného hľadiska nevyhnutná. Získali sme dotáciu od Úradu vlády SR v hodnote 10 000 € a od zriaďovateľa obce Brusno ďalších takmer 7000 €. Na ihrisku bol zrekonštruovaný povrch – vymenený umelý trávnik a boli obnovené siete za brámkami. Momentálne pripravujeme projekt „**Detské ihrisko – preliezky**“ z dotácie Úradu vlády SR a po predbežných rokovaniach aj z rozpočtu od zriaďovateľa obce Brusno.

Zároveň patrí vďaka obecnému úradu Brusno, ktorý ako zriaďovateľ podporil školu z rozpočtu obce Brusno sumou takmer 24 000 €. Za tieto prostriedky sa nám podarilo vymalovať všetky triedy druhého stupňa, vymeniť v triedach svietidlá a kompletne vymalovať radiátory. Tieto práce a investície boli nevyhnutné. Najmä svietidlá neboli v škole vymieňané vyše 35 rokov a už nespĺňali hygienické a ani bezpečnostné normy.

Podobná situácia bola v materskej škole. Nevyhovujúce svietidlá, dosluhujúce hygienické zariadenia, maľovanie tried a ďalšie nevyhnutné investície sa nám podarilo realizovať ešte v minulom školskom roku vďaka podpore zriaďovateľa – obce Brusno. Celková suma vynaložená na tieto práce predstavuje sumu 10 000 €.

V súčasnosti spoločne so zriaďovateľom riešime akútny stav s parkovacími miestami pre rodičov detí a pracovníkov školy. Som presvedčený, že aj vďaka intenzívnej angažovanosti obce Brusno sa nám táto situácia podarí čoskoro vyriešiť.

Na záver chcem vyzdvihnúť pozitívnu spoluprácu školy a zriaďovateľa pri riešení problémov školy najmä z hľadiska investícií. Škola získala od obce v rokoch 2019/2020 na údržbu a správu budov a objektov sumu takmer 41 000 €. Tieto prostriedky spoločne s prostriedkami EÚ výrazne zlepšili podmienky nevyhnutné pre výchovno-vzdelávací proces.

Alexander Šabo

ŠK CVČ pri ZŠ s MŠ Brusno

V školskom roku 2019/2020 bola aj činnosť CVČ zasiahnutá pandemickou situáciou, čo zapríčinilo predčasné ukončenie niektorých aktivít a nemožnosť organizovať všetky naplánované podujatia pre deti, mládež a občanov obce. Po období štátom nariadenej karantény však CVČ stihlo zorganizovať viacero podujatí:

však spôsob uhrádzania poplatkov. **Mesačný poplatok 4 eurá sa bude uhrádzať na príjmový účet základnej školy, a to v trojmesačných intervaloch** (3 x 4 eurá = 12 eur v októbri za október až december 2020, v januári 12 euro za január až marec 2021, v apríli 12 eur za apríl až jún 2021). V prípade, že dieťa už nebude chcieť navštevovať krúžok, na ktorý bolo prihlásené, musí rodič vypísať riadnu žiadosť o vyradenie z CVČ.

Všetky voľnočasové aktivity sa riadia aktuálnymi protiepidemiologickými opatreniami, čo v súčasnosti znamená, že krúžkovú činnosť nemôžeme realizovať. Veľmi nás to mrzí a tešíme sa na uvoľnenie

- október 2019: výlet do Energolandu,
- november 2019: stolnotenisový turnaj,
- december 2019: futbalový turnaj 40+ a volejbalový turnaj,
- január 2020: lyžiarsky výcvik,
- február 2020: plavecký výcvik.

Po zmiernení protipandemických opatrení zorganizovalo CVČ nasledujúce letné aktivity pre deti:

- júl 2020: letný športový tábor a letný futbalový tábor,
- august 2020: letný pobytový tábor a letnú školu.

Podľa letnej školy deti absolvovali výlet do lesníckeho skanzenu Vydrovo, na Krpáčovo či splav Hrona. Popri týchto aktivitách získavali deti opäť po dlhšej dobe nové poznatky alebo si upevňovali staré učivo.

V školskom roku 2020/2021 budú prebiehať voľnočasové aktivity klasickým spôsobom, ako sme boli na to zvyknutí doteraz. Jedinou zmenou budú platby za krúžky. Výška poplatku sa nemení, mení sa

opatrení, aby sme v našej činnosti mohli pokračovať a tešiť sa zo stretnutí.

Lukáš Šmída

Základná umelecká škola v Brusne

Základná umelecká škola v Brusne, ktorá mala v prenájme priestory Domu umenia a tradičných remesiel (alebo ako ho my, domáci, voláme – Notariátu), dala obci Brusno v júni výpoveď z nájmu k 1. septembru 2020. Dôvodom bolo najmä to, že budova, aj napriek tomu, že prešla v minulosti úplnou rekonštrukciou, v poslednom období vyžadovala stále viac zásahov a opráv. Najhorší bol najmä neustály problém s vlhkosťou, ktorý je viditeľný aj na vonkajšej fasáde budovy a s vytekaním vody do priestorov budovy cez elektrické rozvody, ako aj zhoršujúci sa stav strechy a okien. Preto sa ZUŠ rozhodla v záujme bezpečnosti a zdravia pedagógov a detí, ktoré ju navštevujú, vypovedať nájomnú zmluvu. V priebehu letných prázdnin sa priestory Notariátu vypratali a od začiatku nového školského roka

2020/2021 prebieha výučba okrem budovy ZUŠ aj v priestoroch ZŠ s MŠ Brusno, kde sa vyučuje najmä výtvarný odbor.

Obecný úrad

Prázdniny ubehli ako keď bičom plesne a nový školský rok 2020/2021 zaklopal aj v ZUŠ Brusno. No pomyselné dvere, ktoré sme mu otvorili, sú oveľa ťažšie ako po minulých rokoch. Začiatok školského roku je poznačený sprísnenými pravidlami, ktoré si opäť vyžaduje súčasná pandemická situácia.

Teší nás záujem nových žiakov, ktorí sa na naše odbory zapísali. Samozrejme, ako to už býva, okrem prírastku máme aj úbytok žiakov. Tým, ktorí od nás odišli, by som chcela povedať, že im držíme palce v ich novom smerovaní.

I keď je situácia vážna, aktuálne vyučujeme dištančne, všetci dúfame a veríme, že školou ponúkané učebné odbory (hudobný, výtvarný a tanečný) budete môcť naplno využiť a to nielen v Brusne, ale aj na našich elokovaných pracoviskách. Tešíme sa na spoluprácu a do skorého videnia na našich kultúrnych podujatiach.

Zuzana Kučeráková

Zo života VK Pirane Brusno

V súťažnom ročníku 2019/20 sa podaril VK Pirane Brusno historický úspech v podobe postupu do najvyššej súťaže SR vo volejbale Parfem.sk extraligy žien. Náš VK pôsobí na volejbalovej mape už 12 rokov a počas viac ako jednej dekády zaznamenal pozoruhodné úspechy aj v premiérovej extraligovej súťaži, resp. v Slovenskom pohári žien, kde sme obsadili 3. miesto a v extralige žien sme po nedokončenej súťaži splnili vytýčený cieľ – udržanie sa v súťaži aj pre nasledujúci ročník. Aj v mládežníckych kategóriách sa máme čím pochváliť: niekoľkonásobnými majsterkami SR, medailistkami Slovenského pohára, nomináciami štyroch hráčok v Slovenskej reprezentácii.

Za ďalší historický moment možno považovať aj pôsobenie troch legionárov z Brazílie a Severného Macedónska v našom VK.

Medzi športovo-spoločenské úspechy nesporne patrí 1. miesto v návštevnosti na domácich zápasoch. V novej športovej hale v Slovenskej Ľupči sme vypredali každé domáce stretnutie. Celkový počet divákov presiahol 2500.

Osvedčilo sa nám otvorenie VIP priestorov, kde naši partneri s obľubou pohodlne sledovali napínavé dianie na ihrisku.

Medzi zaujímavé medzníky patrí aj priamy prenos v RTVS z extraligového súboja žien medzi UKF Nitra a VK Brusno.

Tieto úspechy vychádzajú z kvalitnej a systematickej práce s talentovanými hráčkami, vytvorením úplnej štruktúry prípravy od mládeže, cez výchovu reprezentantiek SR (Dominika Ramajová, Sára Dlhová, Michaela Kánová) až po vrcholový a profesionálny volejbal.

V novej sezóne 2020/21 bude VK Pirane Brusno reprezentovať SR v európskom pohári CHALLENGE CUP. Je to historická udalosť nielen pre región, ale aj pre celú slovenskú volejbalovú verejnosť.

V súťažnom ročníku 2020/21 budú VK Pirane Brusno reprezentovať v extralige žien a v Európskom pohári CEV – Challenge cup odchovankyne klubu Sára Dlhová, Ľubica Kajdová, Ema Tomková a Michaela Kánová, ale aj legionárky z Mexika a Brazílie. Zloženie tímu pre nastávajúci ročník svedčí, že máme tie najvyššie ambície, dôkazom čoho je podpis profesionálnej zmluvy s päťnásobnou najlepšou hráčkou Slovenska a reprezentantkou SR Jaroslavou Pencovou.

Všetky tieto úspechy vychádzajú z kvalitnej a systematickej práce s mládežou, so spolupracou so školou a tiež so samosprávou obce

Brusno. Pri príprave talentovanej mládeže sa nám osvedčilo zriadenie športových tried, kde dievčatá absolvujú 6 – 7 tréningových jednotiek v týždennom cykle a samozrejme aj súťažné zápasy. V klube pracujú kvalifikované trénerky a tréneri aj z radov odchovankyň (Sára Dlhová, Kristína Hrončeková), čo tiež možno považovať za vyústenie poctivej práce v našom klube, ktorý rozšíril svoju činnosť aj do Banskej Bystrice a Brezna, kde sme otvorili tri tréningové centrá.

Celkový počet aktívnych hráčok v sezóne 2020/21 je 100 dievčat a 17 funkcionárov.

Neoddeliteľnou súčasťou prípravy a vytvárania vhodných podmienok pre činnosť je aj financovanie klubu. Naším najdôležitejším partnerom je obec Brusno, preto názov klubu obsahuje aj názov obce.

Ďalšími partnermi sú obchodné spoločnosti a inštitúcie, ktoré prezentujeme na základe marketingových zmlúv počas zápasov na domáciach a európskych palubovkách.

Naše úspechy vychádzajú v prvom rade z kvalitnej prípravy mládeže. Vždy budeme presadzovať, aby do „A“ tímu boli nominované naše odchovankyne. Pri príprave mládeže vítame ochotu a pomoc rodičov, ktorí nám pomáhajú zabezpečiť dopravu na zápasy, spoločne fandia a povzbudzujú naše dievčatá.

Samozrejme, že aj rodičia musia prispievať na činnosť svojich detí. Často sa stáva, že rodičia nemajú potrebné informácie o spôsobe financovania činnosti svojich detí. Z tohto hľadiska musíme oddeliť klub a školu. Do školy (formou krúžkov v CVČ) prispieva rodič 4 eurá za mesiac. Z týchto prostriedkov sú hradené mzdy a odvody trénera/ky. Ďalšie prostriedky deti/škola získavajú prostredníctvom vzdelávacích poukazov a príspevku na činnosť v CVČ z podielových daní cez obec a školu. Tieto financie pokrývajú prevádzkové náklady na chod telocvične.

Do volejbalového klubu prispieva rodič sumou 5 eur/mesiac (prípravka), 10 eur/mesiac (súťažné kategórie). Rodič prispeje do VK sumou 50 až 100 eur ročne. Pri zaradení jedenástich 11-stich tímov do prebiehajúcich súťaží je tento príspevok skutočne len symbolický.

Aj preto je pre nás nesmierne dôležitá spolupráca so sponzormi a miestnou samosprávou a pri organizácii zápasov aj s ostatnými nadšencami a funkcionármi.

Chcem zvlášť vyjadriť poďakovanie DHZ z Brusna – chlapcom, ktorí nezištne a ochotne pomáhajú pri zabezpečení zápasov extraligy a túto sezónu aj európskej ligy. Skutočne im patrí veľká vďaka. Aj DHZ Brusno prispieva k zadarmo reprezentácii nášho klubu a taktiež k adekvátnej úrovni priebehu zápasov. Veď napokon v poslednej nedohratej sezóne malo VK Brusno najvyššiu návštevnosť na domácich zápasoch (priemer na zápas bol 350 divákov), z ktorých bol každý vypredaný. Týmto patrí obrovská vďaka aj našim fanúšikom, ktorí nás chodia povzbudzovať aj na zápasy u hostí.

Alexander Šabo, prezident klubu

Brusno

DOHŤOVÁ

Zemian
1403

Krásná Lúčka
1330

Hradec Čachtov
1102

Doľná
1005

Krásná Lúčka
1244

Krásná Lúčka
1198

Krásná Lúčka
1191

Mora
684

Torysa

Polarina

Farská

Roveň

Bukový diel
814

Brezia

Hrb
191

Sopotnica

Brdo

MEDZIBROD

BANSKÁ BYSTRICA

BRUSNO

časť Ondrej
nad Hronom

LEGENDA

1 Obecný úrad	7 Železničná stanica
2 Kostol sv. Ondreja	8 Masárska škola
3 Základná škola	9 Farský úrad
4 Základná umelecká škola	10 Vyhliadkové mesto Skala
5 Poštové prístrešky	11 Vyhliadkové mesto Ouhlička - kúň
6 Brusnák-pelňa	
- Cyklotrasa
 Turistická trasa
 Turistický smotník
 Autobusová zastávka

Pre viac informácií kontaktujte:
CEB, s.r.o., IČO: 3601, IČZP
Rybníček 54, 974 01 Banská Bystrica, Slovensko
Tel.: +421 933 374 389
E-mail: info@ceb.sk, www.ceb.sk
© 2015 CEB, K&A, 2020

OBEČNÝ ÚRAD

KOSTOL SV. ONDREJA

ZÁKLADNÁ ŠKOLA

Kúpele Brusno

Nielen brusnianska verejnosť iste zaregistrovala zmenu vo vedení Kúpeľov Brusno. O ich novom vlastníkovi však toho zatiaľ veľa nevieme. Poslali sme preto niekoľko otázok ich súčasnej pani riaditeľke, Ing. Pavlíne Filipi, s cieľom predstaviť nového vlastníka Kúpeľov Brusno a dozvedieť sa niečo o zámeroch spojených s ich blízkou budúcnosťou. Odpovede pani riaditeľky vám prinášame v nasledovnom rozhovore.

Pani riaditeľka, môžete našim čitateľom predstaviť nového vlastníka Kúpeľov Brusno, spoločnosť Lázně Darkov a. s., prípadne povedať niečo o sebe?

Lázně Darkov a.s. sú kúpele na severe Moravy, ktoré sa špecializujú na liečbu pohybového, neurologického a obehového ústrojenstva. Prevádzkujeme dva liečebné areály: Historické lázně Darkov, v ktorom máme 150 lôžok a rehabilitačné sanatórium so 628 lôžkami, vrátane Odborného liečebného ústavu. Lázně Darkov z pozície generálnej riaditeľky viem už 5 rokov.

Prečo sa Lázně Darkov a. s. rozhodli investovať práve do kúpeľov v Brusne?

Hlavným dôvodom je tunajšia krásna príroda, to nám v Darkove chýba. Našou výhodou sú kvalitné rehabilitačné vedomosti a skúsenosti, ktorých potenciál chceme využiť aj v Brusne.

Aké máte predstavy o fungovaní týchto kúpeľov? Čo považujete za priority v najbližšom období?

Predstavy máme jasné - stabilizovať kúpele ako také. Počas sporu medzi dvoma stranami (bývalý vlastník a správkyňa) prevádzka síce fungovala, ale drobné opravy sa nerobili. Preto prvá investícia vo výške 100 000 eur išla napr. na opravu strechy a okien na plničke, vyčistenie odpadov a iné drobné opravy.

V tlači sa objavili správy, že nový investor plánuje investovať do kúpeľov 5 miliónov eur. Do čoho konkrétne budú investované?

Táto čiastka je plánovaná na dokončenie „rímskych kúpeľov“ – bazénového a saunového areálu, dokončenie kúpeľného hotela, ktorý je rozostavaný a tiež do hotela Polana – do jeho bežnej údržby.

Je nádej, že aj dosť úbohý stav kúpeľného parku sa postupne zmení?

Časť údržby už prebehla, určite v nej naďalej budeme pokračovať. Minimálne oprava mostíkov a častejšia údržba areálu bude

v dohľadnej dobe zabezpečená. V polovici roka 2021 si môžeme povedať, čo ďalej.

Pre starších obyvateľov Brusna sú „staré kúpele“ srdcovou záležitosťou. Sú spojené s ich spomienkami na mladosť, kedy tu boli každoročne usporadúvané Annabály, fungovalo espresso – kaviareň Srna, bol tu na tie časy čulý kultúrny život, atď. Myslíte si, že sa tieto budovy ešte podarí zachrániť?

Kaviareň Srna je často diskutovanou otázkou aj v súvislosti s prenájmom. Zatiaľ do prenájmu ísť nechceme. Postupne budeme obnovovať aj „staré kúpele“. Zdôrazňujem slovo „postupne“. Nedá sa všetko urobiť hneď. Rekonštrukcia budov bude závisieť aj od komunikácie s pamiatkarmi a ich požiadavkami. Veríme, že nájdeme kompromis. V Darkove sme rekonštruovali historický spoločenský dom, ktorý je chránenou pamiatkou, vrátane kúpeľného parku. Po vzájomnej dohode sú spokojní aj pamiatkari aj investor.

Akú máte predstavu o spolupráci kúpeľov s obcou Brusno?

Očakávam, že sa budeme navzájom podporovať. Napr. môžeme do Brusna znovu priniesť akcie ako je napr. Muzikálový festival, ale iste aj niečo iné. Po stretnutiach s pánom starostom si myslím, že nájdeme spoločnú reč a riešenia, ktoré prispievajú k spokojnosti obce, jej obyvateľov a aj nás, majiteľov kúpeľov.

Prajeme novému vlastníkovi našich kúpeľov veľa zdaru a dobré podnikateľské prostredie, pani riaditeľke pevné zdravie, veľa síl a veľa úspechov v profesijnej i osobnej sfére.

Ján Vaník

Muzikálový festival Jozefa Bednáríka 2020 ocenil Veclovú, Selčana, Vojtka a Slováčka

Dva augustové dni, 22. a 23. 08., sa v Kúpeľoch Brusno niesli v znamení filmových, divadelných a muzikálových hitov. Svoju tabuľu na terase muzikálovej slávy získali speváčka a herečka Gizela Veclová (in memoriam) a hudobník a dirigent Július Selčan. Spevák Marián Vojtko a hudobník Felix Slováček si odniesli ocenenie Brusnianska brusnica. Spomínalo sa na Jozefa Bednáríka, Franza Lehára aj Karla Gotta. Záver festivalu patril ikonickému muzikálu Dracula.

Organizátor Muzikálového festivalu Jozefa Bednáríka **Ján Kubiš** to do posledného momentu nemal vôbec jednoduché: „Po všetkých peripetiách, nepriazni a hlavne okolnostiam spôsobeným koronavírusom sme sa predsa len zišli. Hoci sa nestretávame s priazňou štátnych

inštitúcií podporiť tento festival, podarilo sa nám pripraviť už jeho trinásty ročník. Všetky tri dni boli nádherné. Rád by som vyjadril neskutočný obdiv a veľké ďakujem všetkým účinkujúcim, partnerom a spolupracovníkom, že podržali tento ročník.“

Ján Kubiš už v predstihu. Ocenenie pre prvú dámu slovenského muzikálu symbolicky prevzali Július Selčan a Ľubomír Pavlovič. „Ja som si chcel ísť na chvíľu oddýchnuť, ale Janko Kubiš ma nahnal späť na miesto. Sľuboval mi, že žiadnu cenu nedostanem,“ povedal na pódiu viditeľne dojatý Marián Vojtko, keď už v rukách držal ocenenie Brusniarska brusnica. Prekvapenie neskrýval ani Felix Slováček, ktorý festival dlhodobo podporuje a propaguje. „Raz letel desať hodín do New Yorku a naspäť iba preto, aby podporil propagáciu festivalu,“ prezradil **J. Kubiš**. Druhú Tabuľu slávy si prevzal a aj upevnil Július Selčan, ktorý spolupracoval s J. Bednárikom 17 rokov.

Festival sa začal už v piatok špeciálnym programom Muzikálová kaviareň pre hostí Kúpeľov Sliač. Sobotný popoludňajší program bol už v Brusne venovaný Jozefovi Bednárikovi. Práve v tento deň sme si pripomenuli 7. výročie jeho odchodu a okrem programu na pódiu mu účastníci festivalu zapálili aj sviečky. Večer patrilo hudobnému skladateľovi Zdeňkovi Bartákovi a okrem výberu jeho najpopulárnejších skladieb si diváci užili aj koncertnú ochutnávku pesničiek z muzikálu Casanova, ktorý festival uvedie na svojom štrnástom ročníku v auguste 2021.

Muzikálový festival Jozefa Bednárika aj tento rok potvrdil, že kde sa stretnú dobrí ľudia, je vždy dobrá nálada. Na festivalovom pódiu sa objavili herci a speváci, ktorí svojím spevom zdvihli divákov viackrát zo stoličiek. Za všetky momenty možno spomenúť napríklad výkon Mirky Partlovej v úryvkoch z muzikálu Fantóm opery, či Mariána Vojtku s kolegami pri skladbách z muzikálu Dracula, ktorý tento rok oslavuje 25. výročie.

V nedeľu sa na pódiu predviedli mladé muzikálové talenty aj herci z Divadla Andreja Bagara v Nitre. Výberom piesní si návštevníci pripomenuli 150 rokov kráľa operety Franza Lehára a nasledoval spomienkový koncert „Karel Gott vo filme“. Už úvodný medailón maestra ocenili diváci svojím „standing ovation“. Potvrdilo sa, že filmové hity Karla Gotta právom patria na tento festival. Ocenenia Tabuľa slávy i Brusniarska brusnica, sú tradične do poslednej chvíle tajomstvom, a rovnako to bolo aj tento rok. Iba meno Gizely Veclovej, ktorej Tabuľa slávy bola udelená in memoriam, ohlásil

*„Čo dodať na záver? Už len zopakovať úprimné poďakovanie všetkým partnerom, mediálnym partnerom a kolegom. Mnohí z nich sú s nami od prvého ročníka. Niektorí partneri, napríklad Majka Reháková, boli už pri prvom vyslovení myšlienky. Ďakujem priatelia a verím, že sa stretneme opäť o rok,“ dodal **J. Kubiš**.*

Andrea Čurná
Foto René Miko

Hron kedysi a dnes

– Život na brehoch

Skôr, ako si niečo povieme o živote na brehoch Hrona, vráťim sa ešte k rybníku, ktorý som spomínal v minulom čísle našich novín. Napísal som vtedy, že neviem, aké ryby v ňom žili. Po vyjdení minulých Zvestí som sa to dozvedel v jednej brusnianskej kaviarni. Boli to hlavne kapry, podustvy a jalce, tak mi to vysvetlil Marián Lehocký, Brusňan, ktorý strávil v detstve pri rybníku oveľa viac času ako ja. Ale poďme už z vody na breh.

Jedným z najčastejšie sa vyskytujúcich obyvateľov brehov Hrona boli kedysi a sú aj dnes užovky.

Užovka obojková alebo staršie užovka obyčajná (*Natrix natrix*) žije prakticky v celej Európe, u nás až do nadmorskej výšky 1000 m. n. m. Veľmi ľahko ju spoznáme podľa typického žltého znaku v tvare polmesiaca za ušami. Schválne som nesprávne napísal „za ušami“, aby ste si to vedeli predstaviť. Hady však žiadne uši nemajú. Sú hluché, dokážu však vnímať vibrácie cez spodnú čelist, preto ju často prikladajú k zemi. Ak by ste ich chceli odplašiť, márne by ste na ne kričali, lepšie je dupotať nohami. Hlasnú chôdzu „počujú“. Ani zrak hadov nie je príliš dobrý, reagujú hlavne na pohyb. Zato majú veľmi dobre vyvinutý čuch. Pachy zachytávajú hlavne pomocou Jacobsonovho orgánu, ktorý majú na vrchnom podnebí. Neustálym vyplazovaním dlhého rozpoľeného jazyka si vháňajú vonkajšie pachy

k tomuto citlivému orgánu. Niektoré hady majú na tento účel v čelistiach medzierku na jazyk, takže ani nemusia otvárať ústa, aby ho dokázali vyplazovať. Užovka obojková dorastá do dĺžky až 120 cm, pričom samce bývajú kratšie. Doživa sa asi 10 – 15 rokov. Má štíhle telo, ktoré prechádza plynule do chvosta. Telo má 19 radov šupín, farba tela je závislá od prostredia, v ktorom žije. Býva šedá až olivovo hnedá, u nás väčšinou tmavošedá. Brucho má svetlejšie, až bledožlté, nepravidelne až šachovnicovo kockované. Nájdeme ju v najmä v blízkosti vôd, ale občas zabľúdi aj do záhrad. Výborne pláva a vie sa potápať, čo využíva aj pri love. Loví najmä obojživelníky, malé rybky, na súši väčšinou malé hľodavce a väčší hmyz. Pri love reaguje predovšetkým na pohyb. Svoju korisť prehltá zaživa. Hady dokážu zhltnúť pomerne veľkú korisť a vďaka pomalšiemu metabolizmu nepotrebujú jesť často. Cez zimu sa ukladá na zimný spánok. Na jar sa po prebudení zvlieka. Pári sa v máji. Samička kladie v júni až júli asi 30 kožovitých vajčiek o veľkosti asi 3 cm do naplavenín, tlejúceho lístia, občas aj do kompostu. Po šiestich až desiatich týždňoch sa liahnu malé užovky dlhé 12 až do 20 cm. Užovka nie je jedovatá a pre človeka nepredstavuje žiadne nebezpečenstvo. V prípade nebezpečenstva rýchlo uteká. Keď je zahnaná do kúta, snaží sa útočníka zastrašiť syčaním, nadúvaním krku alebo predstieraním útoku.

Vraj dokáže aj predstierať smrť v polohe hore bruchom s vyplazeným jazykom, pričom vypúšťa z kloaky páchnucu tekutinu, no s týmto som sa ešte nestretol. Keď už naozaj nemá úniku, môže zaútočiť pohryznutím (s tým som sa tiež ešte nestretol). Vzácnnejšie možno na brehoch Hrona natrafiť aj na užovku stromovú.

Užovka stromová (*Zamenis longissimus*, staršie synonymum *Elaphe longissima*) je náš najväčší had. Dorastá do dĺžky až 180 cm, v dobrých podmienkach i viac. Má rada blízkosť vody, no do vody nevstupuje, aj keď dobre pláva. Oblubuje teplé slnečné oblasti s krovitým porastom, prípadne riedke háje. Môže mať olivovo hnedú až čierneho farbu so žltým bruchom. Samce môžu mať na šupinách biele bodky. Mláďatá sú svetlejšie, žltohnedé s tmavšími hnedými škvrnami. Za hlavou môže mať nevýrazné žltkavé polmesiakičky. Jej

Foto Milan Kútik

telo má 23 radov šupín, pričom brušné štítky sú po stranách ohnuté do výšky a utvárajú hranu, ktorá im umožňuje liezť aj po stromoch. Pária sa od konca mája do začiatku júna. V polovici júla kladú samičky 5 až 15 podlhovastých kožovitých vajec dlhých 5 až 6 cm, z ktorých sa po 6 až 10 týždňoch vyliahnu malé 20 až 30 cm dlhé užovky. Do jesene väčšinou neprijímajú potravu, lienia sa a zaliezajú na zimný spánok. Užovka stromová loví hlavne myšovitú hľodavce, krtov, zriedkavejšie vtáky, hlavné mláďatá z hniezd a nepohrdne ani uhynutými jedincami. Menšiu korisť prehltá zaživa, väčšiu najprv zaškrtí ovinutím sa okolo jej tela. Mladé užovky oblubujú jašterice. Tento druh užovky je menej plachý ako ostatné druhy. Rýchlo si privyká na turistický ruch a na blízkosť človeka. V prípade ohrozenia znehybnie. Ak to nepomôže, snaží sa uniknúť. Keď je zahnaná do kúta, stočí sa do esovitej polohy a robí výpady na útočníka. Nemá jed, takže jej uhryznutie nie je pre človeka nebezpečné. Ďalším hadom, ktorého sa mi na moje prekvapenie podarilo stretnúť na brehoch Hrona, bola užovka hladká. Bol som prekvapený, lebo tento had má rád skôr slnečné suché stráne, nie vlhké prostredie a vodu.

Užovka hladká (*Coronella austriaca*) je naša jediná živorodá užovka. Presnejšie vajcoživorodá, mláďatá sa rodia v priesvitných hlienovitých obaloch, z ktorých sa krútiacimi pohybmi vyslobodia. Mladé bývajú dlhé 12 až 18 cm, sú hnedé životaschopné a živia sa

hlavne hmyzom. Neskôr lovia hlavne jašterice, slepúchy ale aj menšie hady, zriedkavo aj obojživelníky a drobné hlodavce. Dorastajú do dĺžky 50 až 60 cm. Samice sú väčšie. Z našich užoviek je asi najútočnejšia. Ak nemá možnosť úniku, často útočí a hryzie. Nemá však jed, takže pre človeka nie je nebezpečná. Žiaľ, ľudia ju aj tak zabíjajú, lebo si ju pletú s vretenicou. Je totiž hnedá až šedá s tmavými škvrnami na chrbte. Kresba vretenice je však výraznejšia a tvorí ju súvislá kľukatá čiara. Užovka hladká má kovový odlesk, zatiaľ čo vretenica je skôr zamatová. Vretenica býva trochu hrubšia a má kratší chvost. Užovka býva štíhlejšia, s dlhým chvostom. Najspoločnejší rozlišovací znak je oko. Vretenica má štrbinovú zreničku, zatiaľ čo všetky naše užovky majú zreničku okrúhlu. Lenže, to by ste sa museli týmto hadom pozrieť do očí dosť zblízka, na čo v prírode nebýva príležitosť, pokiaľ ju človek sám nevyhľadáva.

Vretenicu severnú (*Vipera berus*) by ste pri Hrone hľadali márne. Nie že by v brusnianskom chotári nežila, ale pri Hrone a ani v dedine na ňu určite nenatrafíte. Má totiž rada vyššie rozdiely medzi nočnými a dennými teplotami a to ju ťahá vyššie do hôr. Ak vám bude niekto tvrdiť, že v dedine videl vretenicu, s určitosťou to bola užovka

hladká. Vymenoval som tu skoro všetky hady žijúce na Slovensku, s výnimkou užovky fíkanej (*Natrix tessellata*). Tú v Brusne nemáme. Oblubuje tiché vody a pomaly tečúce rieky s dostatkom rýb, ktorými sa živí. Na Hrone sa zaznamenal výskyt len od Hronského Beňadika nadol. Z plazov môžeme stretnúť pri Hrone ešte slepúcha lámavého.

Slepúch lámavý (*Anguis fragilis*) je vlastne beznohý jašter. Dorastá do dĺžky 30 cm, maximálne do 50 cm. Telo má pokryté hladkými šupinami. Býva tmavosivohnedý so svetleším bruchom. Zvlieka sa podobne ako hady. Na rozdiel od hadov má malé oči s pohyblivými viečkami a viditeľné uši. V prípade nebezpečenstva si môže odlomiť chvost. Ten mu potom dorastie. Slepúch je vajcoživorodý a jeho mláďatá bývajú veľké asi 10 cm. Aktívny je najmä za súmraku, keď vychádzajú slimáky, ktoré oblubuje. Nepohrdne ani dážďovkami

Foto Milan Kútik

a hmyzom. Slepúchy v minulosti často vylakali ženy pri hrabaní sena, čo sa im stávalo osudným. Prírodným nepriateľom všetkých užoviek i slepúcha sú najmä kuny, lasice, jazvece, ježe, dravé a brodivé vtáky, ale aj mačky a hlavne človek, ktorý ich často zbytočne zabíja zo strachu alebo znižuje ich počty likvidáciou ich prírodných biotopov. Užovky sa vyskytovali pri Hrone aj v časoch môjho detstva asi v takej miere ako dnes. Dnes je však na brehoch Hrona živočích, ktorý tu vtedy nebol. Je to vydra.

Vydra riečna (*Lutra lutra*) je cicavec ktorý je prispôsobený životu vo vode. Tvarom tela, plávacími blanami i chvostom. Má krátke nohy, malé ušká, vypuklé oči a nápadnú širokú papuľu. Má tmavohnedú priliehajúcu srst', podsada je sivohnedá a hustá. Brucho má bledšie a hrud' a líčka ešte svetlejšie. Jej srst' je dokonale premastená a nikdy sa nepremočí. Dorastá maximálne do 130 cm z toho chvost meria približne pol metra. Samce môžu vážiť až 12 kg, samice sú o trochu menšie. Doživa sa 15 až 20 rokov. Dobré pláva a pod vodou vydrží až 6 minút. Pred niekoľkými desaťročiami bola u nás na pokraji vyhuby. Lovila sa pre cennú kožušinu. Rybári ju považovali vo svojom revíri za škodnú a regulácie riek tiež neprospevali jej rozšíreniu. Dnes vraj na Slovensku žije asi len 150 týchto zaujímavých zvierat. Jedálny lístok vydry tvoria z viac ako 90 percent ryby. Zvyšok tvoria ulitníky, obojživelníky, ale aj vtáky, vajcia a hmyz. Loví väčšinou v noci, len tam, kde jej nehrozí nebezpečenstvo, loví aj cez deň. V zime je schopná skonzumovať až 1,5 kg potravy denne. Hľbi si nory s úzkym vchodom pod hladinou. Sú dlhé 2 až 3 metre a na ich konci je vystlané ležovisko tak, aby ho nezaliala voda, pričom dohora vedie vetrací otvor. Niekedy majú vraj viac východov, pričom jeden je zvyčajne pod vodou. Žije samotárskym spôsobom. Samica raz do roka odchová 2 až 3 mláďatá. Mladé vedia plávať od 6 týždňov a samica sa o ne stará 6 až 9 mesiacov. Vydra je celoročne chránená ako ohrozený druh. V Brusne sa mi podarilo vidieť vydru len raz. V časoch, keď ešte stála Jágerka, som ju za vidna pekne videl

ako z protihľehého brehu vchádzala po zasneženom ľade do Hrona. Je to naozaj pekný živočích. Aj keď rybári na to majú asi trochu iný pohľad.

Život na Hrone i na jeho brehoch je dnes o poznanie pestrejší, ako bol za môjho detstva. Je to dané hlavne čistotou vody v Hrone. Čistá voda však nie je samozrejmosťou. My, čo sme zažili rozmach Petrochemy Dubová, s tým máme svoje skúsenosti. Teraz je len na nás, či si tú čistú vodu v Hrone dokážeme ustrážiť a či ju raz odovzdáme našim vnúčatám aspoň takú čistú, ako je dnes. Aby aj vnuci našich vnúčat mohli v Brusne vidieť lipne, užovky, volavky i vodnára potochného. Ozaj, začiatkom septembra som pred Sopotnicou videl dolu Hronom letieť rybárika riečného. Krásny vtáčik so žiarivomodrým chrbtom a oranžovým bruškom. Nádhera, hneď bol deň o niečo krajší.

Zdroje: <https://sk.wikipedia.org/>, <http://plazyunas.com/druhy-zijuce-na-lovensku/>, <http://www.ntic.sk/ntic.php?adr=hady11>, <https://www.quark.sk/ne-zvycajne-zmysly-hadov/>, <http://snaturou2000.sk/zivocichy/vydra-riecna>

Ján Vaník

Dobrovoľný hasičský zbor

Činnosť DHZ Brusno bola tiež poznačená šírením vírusu Covid-19, ale aj napriek tomu sme fungovali, aj keď v obmedzených podmienkach so zaobstaraním ochranných odevov, pláštienok, rúšok a dezinfekcie. Boli zrušené každoročné akcie ako stráženie Božieho hrobu, oslavy Sv. Floriána, prijatie jubilantov na OÚ, sv. omša pri kríži na Dubinke, okresné previerky pripravenosti, okrsková súťaž, súťaž Plameň i posedenie pre seniorov.

Zásahová činnosť:

14. 05. 2020 – lesný požiar Stará Mara – výjazd T815, zasahovali 4 členovia;

12. 07. 2020 – technický výjazd – Iveco Daily – odstránenie spadnutého stromu na ceste 1/66;

25. 07. 2020 – zásah pri zadymení domu u pána Hláčka – T815 – zasahovali 3 členovia.

V rámci previerky pripravenosti bol dňa 17. septembra 2020 vyhlásený **ostrý poplach k lesnému požiaru v lokalite Jelšiny**. Výjazdu sa zúčastnilo 12 členov DHZO. O dva dni neskôr, 19. septembra, sa uskutočnilo celodenné cvičenie DHZO na Rovni, kde si hasiči precvičili hasenie rodinného domu so vstupom do budovy, spôsoby

hasenia i záchranu zavalených a inak zranených osôb, použitie rebrika a použitie záchranných prostriedkov pri topiacich sa osobách. Cvičenia sa zúčastnilo 13 členov DHZO.

Venujeme sa i údržbe techniky, v rámci ktorej sme okrem pravidelnej výmeny služieb a kontroly techniky a vybavenia uskutočnili aj výmenu oleja T815 a výmenu pneumatík Iveco Daily. Náš čas sme venovali aj opravám a údržbe techniky ako aj samotnej budove Hasičskej zbrojnice.

Zreparovali sme prívies z roku 1961, ktorý bol už vyradený a v zlom stave. Za túto rekonštrukciu sa treba poďakovať najmä Karolovi Krajčirovi. Nápomocní mu boli aj iní naši členovia, najmä M. Hraško, F. Ďuriančík, P. Sáliš, Š. Krajčír, A. Zeman. Zrekonštruovaný prívies je vystavený v areáli Hasičskej zbrojnice.

30. júla sa čistila ďalšia časť tzv. „panských cestičiek“ – od Kúpeľov na Skalu za účasti trinástich našich členov.

V mesiaci september sme si začali svojpomocne opravovať terasu a balkón na Hasičskej zbrojnici (dlažbu, lexan), pretože cenové ponuky na opravu presahovali sumu 2 500 eur.

Komisia mládeže Územného výboru DPO Banská Bystrica na svojom zasadnutí 30. marca 2020 vyhodnotila výtvarné práce za školský rok 2019/2020 „Záchrana osôb z vodnej hladiny“. Náš žiak Marek POTANČOK sa umiestnil v II. kategórii na 2. mieste a Miroslava HRONCOVÁ sa umiestnila na 3. mieste.

V III. kategórii sa na 1. mieste umiestnila Martina HOLÍKOVÁ a na 3. mieste Viktória MAJEROVÁ. Srdečne im blahoželáme a ďakujeme všetkým deťom za ich výtvarné práce, ktorým sme sa veľmi potešili. Vzhľadom na protiepidemiologické opatrenia im ceny budú odovzdané pri najbližšej novej príležitosti.

Dňa 20. mája 2020 sme sa v Dome smútku v Brezne zúčastnili poslednej rozlúčky s našim dlhoročným členom Františkom Hudákom, ktorý nás navždy opustil dňa 18. mája 2020 vo veku nedožitých 67 rokov.

Záverom sa chcem poďakovať všetkým hasičom za vykonanú prácu i v tomto pandemickom období.

Andrej Zeman

Deň otvorených dverí DHZ Brusno 2020

Za prísnych hygienických opatrení sme sa v sobotu, 5. septembra 2020 od 10:00 hod., rozhodli zrealizovať nultý ročník Dňa otvorených dverí (DoD) pre občanov, ale aj návštevníkov našej obce.

„Mimozemšťan“ (hasičský ochranný oblek OL 2) a nádejní plameňáci

Vstup do požiarnej zbrojnice bol umožnený len s rúskom a po dezinfekcii rúk. V priestoroch zasadačky DHZ boli návštevníkom k dispozícii materiály o histórii i súčasnosti DHZ. Sprístupnili sme kroniky DHZ, medzi nimi aj kroniku z roku 2017 – víťaza súťaže „O najlepšiu kroniku dobrovoľných hasičských zborov SR“ a množstvo trofejí za účasť v hasičských súťažiach. V prízemných priestoroch si návštevníci prezreli historickú výzbroj a výstroj hasičov. Veľký záujem bol o staré prilby, hasičské trúbky, hasičskú striekačku PS8.

Vo vonkajších priestoroch Hasičskej zbrojnice boli ukážky požiarnej techniky DHZ Brusno s popisom vybavenia a parametrov, cisternová automobilová striekačka CAS 32-TATRA 815, hasičský automobil Iveco Daily, protipovodňový príviesny vozík. Ďalšie ukážky boli zamerané na ochranu hasičov pri jednotlivých zásahoch – na výstroj hasiča pri zásahu a pri spojení s veliteľom zásahu. Účastníci si prezreli zásahový oblek Deva PATRIOT PLUS FOK, pracovný oblek PS UBO II, zásahovú prilbu MSA Gallet F1SF, zásahovú obuv Haix, hasičský oblek proti sálavému teplu OL 2, rádiostanice v užívaní hasičskej jednotky.

O 11:00 hod. bol pre členov DHZO, vyhlásený cvičný požiarny poplach s výjazdom. Výjazd absolvovali 2 zásahové hasičské vozidlá s posádkou 3 + 1. Pri rieke Hron na nábreží bol simulovaný požiar tuhých horľavých látok (chata). Členovia DHZO vykonali zásah z obidvoch vozidiel a požiar uhasili. Ďalšia ukážka v tomto priestore bolo hasenie horľavých kvapalín práškovým hasiacim prístrojom. V programe DoD bola aj ukážka hasičského športu, požiarny útok, ktorí vykonali muži a zmiešané družstvo dorastencov. Nasledovali praktické ukážky hasenia prenosnými hasiacimi prístrojmi (práškovým, vodným CO2 – snehovým) s popisom o spôsobe použitia a parametroch PHP.

Podujatie malo aj sprievodné akcie zamerané najmä na mládež, počas ktorých si mladí ľudia mohli vyskúšať ako prebieha jesenné kolo hry Plameň v Brusne, keďže sa pre pretrvávajúcu pandémiu v tomto roku neuskutoční. Na záver sme si nechali najväčšiu detskú atrakciu – vytvorenie penotvorného roztoku, v ktorom sa detvák vyšantili.

Budúci „Plameňáci“ v požiarnej peně

Deň otvorených dverí DHZ bol nultým a pevne verím, že nie posledným ročníkom tejto aktivity, propagovanej miestnym rozhlasom. Za krásneho slnečného počasia sa akcie v priebehu dňa zúčastnilo cca 120 návštevníkov, aj keď ich počet mohol byť aj vyšší. Jedným zo zámerov bolo osloviť mladých ľudí, aby sa zapojili do činnosti v DHZ Brusno, napr. v reprezentovaní v súťaži Plameň v dorasteneckej kategórii a neskôr možno aj v kategórii mužov a žien. Akcia mala aj charakter preventívno-výchovnej činnosti občanov a návštevníkov.

Chcem sa poďakovať všetkým členom DHZ Brusno a aj občanom obce a sponzorom podujatia, ktorí svojím prístupom pomohli uskutočniť túto vydarenú akciu.

Viliam Hláčik, foto Imrich Kolpák

Jednota dôchodcov v Brusne

Ach tá corona! Škrtla plány nielen nám. Nechceli sme riskovať, veď sme predsa ohrozená skupina, ale vždy, keď sme sa počas jarných prechádzok niekoľkí stretli na ulici, rozmýšľali sme, kedy sa už konečne vydarí niektorá dlhodobo plánovaná akcia.

V júli sme sa osmelili a vybrali sme sa dvakrát na vlakový výlet do Trenčianskych Teplic. Prvýkrát bolo mesto ešte poloprázdne. Pofotili sme si námestie a budovy kúpeľov. Cesta nás zaviedla na aj na známy MOST SLÁVY. Poprezerali sme si tabule s menami hercov a herečiek, našich i zahraničných. Spomínali sme, aké filmy sa tu premietali v čase festivalov.

Druhýkrát, koncom júla, boli už námestie, obchody a reštaurácie plnšie a rušnejšie. Po dobrom obede sme sa prešli do kúpeľného parku. Upravené chodníky, stromy v zelenom šate, vykosené trávnaté plochy, detské ihriská plné detí a ich rodičov. Nezabudlo sa ani na dospelých, ktorí si mohli zacvičiť na posilňovacích strojoch. Veľké jazerá, plné divých kačíc a rýb pretekajúcich sa, ktorá skôr uchytí chlieb, čo im návštevníci – najmä deti – hádzali do vody. A tak sme si vzdychli, kedy budú aj parky v našich kúpeľoch také pravidelne ošetrované.

Prišiel 15. august. Výbor JD sa rozhodol, s dovoľením pána starostu, uvariť tradičný dôchodcovský guláš. Naši overení šéfkuchári, bratia Hláčikovci, so svojimi pomocníkmi nakrájali mäsko a usilovné ženy očistili a nakrájali zeleninu podľa pokynov kuchárov. Oheň pod kotlami sa rozhorel a o 13:00 hod. už rozvoniaval guláš po okolí kultúrneho domu. To sa už približovali stravníci. Do 16:00 hod. sa

vydalo 73 porcií. Každý člen sa úprimne poďakoval a pochválil ume-
nie kuchárov. Sme veľmi radi, že pri tejto akcii aktívne pomáhali aj
noví členovia.

Ostatné plánované akcie sa už nemohli uskutočniť, lebo choroba covid 19 sa začala opäť rozširovať a my sme nechceli pokúšať. Vypadla nám návšteva výstavy Poklady Inkov v Bratislave. Pani predsedníčka Zdenka Bakšová mala zaistený rekondičný pobyt pre väčšiu skupinu členov JD do Piešťan, ale ani ten nám nakoniec nevyšiel. Dokonca ani pravidelná obľúbená októbrová akcia pri príležitosti mesiaca úcty k starším sa nekonala. Veľa zdravia, priatelia! Dávajte na seba pozor, dodržiavajte hygienické opatrenia, aby sme sa v dobrej nálade stretli, keď obmedzenia pominú a toto ťažké obdobie sa už konečne skončí.

Elena Kováčiková

Ján Kereš ml. pestovateľ kaktusov

Mnohí poznajú Janka Kereša mladšieho ako zručného remeselníka, ale málokto vie o jeho zaujímavej záľube a priznám sa, že som o nej nevedel ani ja. Až sme sa raz náhodou dali do rozhovoru pri pive a prekvapilo ma, s akým zanietením rozpráva o svojich kaktusoch. Povedal som si, že vám ho musím predstaviť v pozícii, v akej ho nepoznáte. Odvtedy ubehli už skoro dva roky a ja som sa stále nevedel k rozhovoru dostať, až v jedno septembrové nedeľné dopoludnie sme si dohodli stretnutie. Pri príchode ma zaviedol do skleníka, kde pestuje svojich miláčikov. Niečo som nafotil, niečo nahral a teraz vám prinášam podstatnú časť toho, čo som sa tam o ňom a o jeho kaktusoch dozvedel.

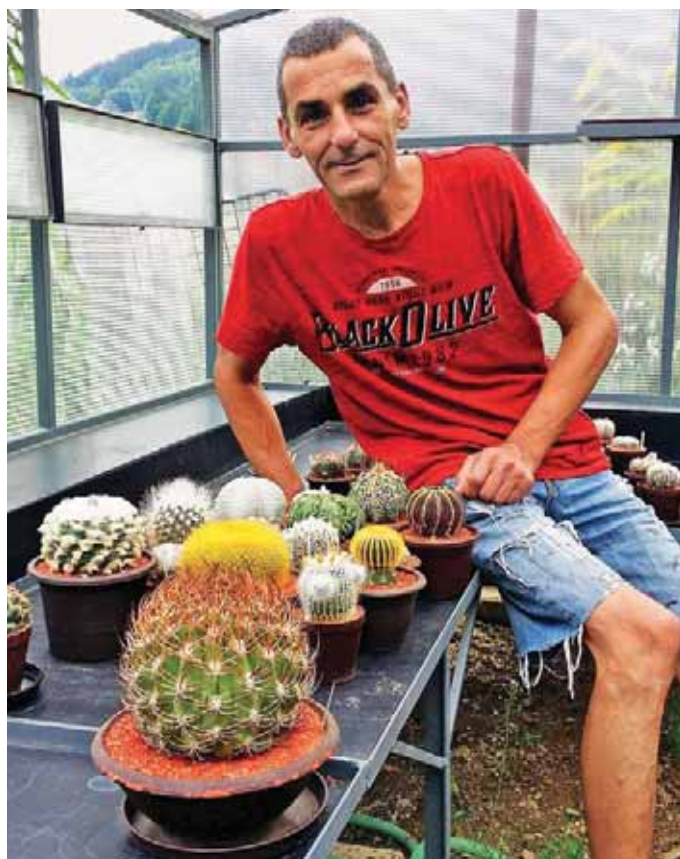
Janči, ako si sa dostal k pestovaniu kaktusov?

Ja vlastne ani neviem. Keď som mal asi 14 – 15 rokov, tak ma to začalo baviť. Vtedy bolo v obchodoch na výber len pár kaktusov, ale bavilo ma to. V tom čase pestovali kaktusy v Brusne aj môj bratranec Ľuboš Lupták aj ďalší... Peter Ďuriančík, Peter Abašanov a Jožko Diabelko. Chytilo ma to, ale nikdy som kaktusov nemal nejako veľa. Potom som sa oženil a na 7 – 8 rokov som s tým prestal. Dnes už je výber kaktusov veľký a sú dostupné, dajú sa zohnať aj cez internet... A dá sa to robiť už aj komerčne, na predaj, trh je naozaj veľký – Čína, Thajsko... Mám kamaráta z Brna, ktorý na tom celkom slušne zarába.

Sú kaktusy náročné na pestovanie?

Pestovanie kaktusov je veľmi ľahká vec, len musíš dodržiavať pár dôležitých zásad:

1. Keď kaktus poleješ, nesmieš ho znovu poliať, kým celá zem nevyschne, lebo by ti mohol začať hniť. Vždy je lepšie nepoliať, ako preliať. Treba si uvedomiť, že to nie sú ruže, ani muškáty. Včera som polieval a najbližšie ich polejem niekedy o tri týždne.
2. V zime kaktusy potrebujú oddych, ideálny je pri teplote 8 – 12 °C. Ja ich na zimu znesiem do pivnice a od novembra ich nepolievam vôbec. V apríli ich vyberiem do skleníka a začnem ich polievať. Mám nevýhodu, že v pivnici je tma, čo nie je pre kaktusy ideálne, preto keď ich na jar vynesiem do skleníka, musím ich zatieniť, kým si nezvyknú na slnko.

3. Polievať ich môžeš len vtedy, keď majú prísun tepla a svetla, inak vyhúknú do neprirodzeného tvaru. Keď toto dodržiáš, nemusíš sa báť, že by ti neprežili.

Aké kaktusy pestuješ?

Mám rôzne druhy. Väčšinou hybridy. Mám aj typové prírodné druhy a mám aj hybridy vyselektované z vlastného šľachtenia.

Ako sa také kaktusy vlastne šľachtia?

Je to klasické kríženie. Vyberiem materskú rastlinu, ktorú chcem šľachtiť a podobnú pelovú rastlinu, ktorej pelom opelím kvet materskej rastliny. Samozrejme, obidva musia kvitnúť v rovnakom čase. Opelujem štetcom a potom dám opelený kaktus do vrečka, aby kvet neopelila nejaká včela. Zapišem si, čo som s čím krížil. Vzniknú semiačka, ktoré zoberiem a na jar vysejem. Zo semiačok vyrastú malé semenáčky. Tie sa už budú trochu odlišovať od materskej rastliny, niektoré menej, niektoré viac. Keď trochu vyrastú, vyberiem z nich na ďalšie pestovanie tie, ktoré sa mi páčia, ktoré sú niečím zvláštne, zaujímavé, ktoré majú niečo nové, čo ich „rodičia“ nemali. Napríklad tieto (*ukazuje na skupinku malých kaktusov, ktoré sú si podobné*). Tieto sú všetky z jedného kríženia. Všimni si tú kresbu, to veľko, ktoré niektoré z nich majú. Je pekné, veľké a výrazné, práve ono je na nich zaujímavé. Ostatné nie sú až také zaujímavé, sú skôr nevýrazné. Po dvoch-troch rokoch môžem robiť selekciu. Z dvesto semiačok sa zvyknú vydať možno dve-tri, ostatné môžeš zahodiť do kontajnera alebo lacno predat'.

Aké sú staré tieto najmenešie?

Tieto majú rok a pol.

To sú tvoje hybridy, alebo si kúpil od niekoho semiačka?

Tieto sú už moje, z vlastnej selekcie.

Takže máš už nejaké vyselektované, ktoré ťa presvedčili a ktoré vyzerajú naozaj dobre. Čo potom s nimi robíš ďalej?

Potom ich musím namnožiť. Keď sú väčšie, narastú na nich takéto malé kaktusíky, tie z nich potom odrežem, navrúbľujem na podnož a budem ich pestovať ďalej. Budú rásť a všetky budú rovnaké ako bol ten, z ktorého som ich takto vegetatívne namnožil.

Aha, chápem, takže tieto sú už navrúbľované.

(*Ukazuje na skupinku menších vrúbľovaných kaktusov*)

Áno, tieto sú už navrúbľované, sú pestované na podložkách (podnožkách). Ak sú niektoré kaktusy citlivé a dosť zle sa u nás pestujú, môžeš si ich navrúbľovať na vitálnejšiu podnož, ktorá má dobrý koreňový systém a tomu navrúbľovanému kaktusu zabezpečí potrebnú výživu. Potom to môžeš pestovať tak, ako by si pestoval podnož. Prípadne, ak by si chcel pestovať takéto farebné kaktusy, ako sú tieto, musíš ich navrúbľovať (*ukazuje mi žlté, ružové či oranžové navrúbľované kaktusy*). Tieto farebné sú pekné, ale pretože nemajú chlorofyl, nedokázali by samé rásť. Musia sa navrúbľovať aby mohli

prijímať živiny cez podnož. To sú hybridy, ktoré sa v prírode nevyskytujú. (*Až teraz som si všimol, že aj niektoré väčšie kaktusy pestuje na podnožiach.*)

Vidím, že aj tieto väčšie sú navrúbľované.

Áno aj tie pestujem na podložke, ba aj tieto, na ktorých to už skoro ani nevidno (*ukazuje na kaktusy, pri ktorých som si podnož ani nevšimol*). Tieto som navrúbľoval ako malé a ako rásť, postupne som im opatrne prisypával tú podložku. Ten vrúbľovaný po čase prerástol podložku a teraz ju už ani nie je poriadne vidieť, ako keby sa podložka zmenila na koreňový systém. Len to treba robiť pomaly, postupne. Ak by som to prisypal naraz, tá podnož by mohla začať hniť. Takto si dokážem vypestovať kaktus, ktorý by som inak len veľmi ťažko udržiaval pri živote a ktorý vyzerá ako pravokorenný.

Tie kríženia robíš zámerne alebo vyberáš rodičov náhodne?

Zámerne. Keď potrebuješ zvýrazniť niektorý znak, kresbu alebo vlastnosť materskej rastliny, musí byť pelový rodič taký, o ktorom si myslíš, že túto vlastnosť preniesie na ďalšiu generáciu, prípadne ju ešte zvýrazní. Pozri, tu mám túto sériu mojich hybridov. Tieto majú tri roky, tento má šesť rokov, tento deväť, tento dvanásť a tento nejakých štrnásť rokov. Toto je moja štrnásťročná práca. Postupným krížením a selekciou som sa dostal od tohto prírodného druhu, ktorý má rovné rebrá, k tomuto hybridu, ktorý je takýto pokrčený. Tak vznikajú hybridy, ktoré sa v prírode nevyskytujú. Sú niečím zvláštne, pekné a niektoré aj pekne drahé (*smiech*). Niektoré sa ale ťažko pestujú a musia sa navrúbľovať.

Kedy kvitnú?

Od júla do jesene. Vidíš, je september a niektoré ešte majú puky, ešte budú kvitnúť. Ale maximum kvitnutia je v júli a v auguste.

Si členom nejakého klubu kaktusárov?

Nie, na Slovensku je veľa klubov kaktusárov, ale ja na to nemám až tak veľa času, a potom by som už mal chodiť aj na výstavy... Aj keď niektoré z týchto kaktusov by už mohli byť výstavné kusy, ale zaberie to veľa času. Možno raz dám v Brusne dokopy klub kaktusárov. Je to zaujímavá záľuba, rozvíjaš si pritom trpezlivosť, pracuješ s prírodou, so živým materiálom. A človek rád odovzdá svoje skúsenosti. Všetky tieto kaktusy, ktoré tu vidíš, by tu mohli byť aj o 60 rokov, v podstate nás prežijú, ak sa o ne bude mať kto starať. Chcel by som nájsť niekoho, kto by sa tomu chcel venovať.

Máš krásnu záľubu. Želám ti, aby ťa to stále tak bavilo, aby ti kaktusy dobre rásť a pekne kvitli.

Hej, je to pekný koníček aj dobrý relax. Keď ma niekto nahnevá, prídem sem, do skleníka, niečo si porobím a tu, medzi kaktusmi, ma ten hnev prejde. Takto sa tu ja zabávam.

Podakoval som mu za rozhovor a rozlúčili sme sa. Poprial som mu veľa zdravia a zdaru pri pestovaní a domov som si odniesol jeden z jeho vekových hybridov s kvetným púčikom, ktorý mi venoval na pamiatku tohto nášho rozhovoru. A teraz mám hlavu v smútku, či sa budem vedieť oň postarať, lebo aj keď ma presviedčal, že kaktusy sa pestujú ľahko, ja s tým nemám veru žiadne skúsenosti.

Ján Vaník

Turistický oddiel
ONDROBRUS

Príroda je veľmi účinný upokojujúci prostriedok.

Anton Pavlovič Čechov

Monkova dolina

Rok 2020 sa pre náš turistický oddiel začal nezvyčajne tým, že sa vlastne nezačal. Pre mnoho organizácií nastala stopka v súvislosti s novou, nám neznámou vírusovou nákazou Covid 19. V marci, apríli, máji a júni sme neorganizovali žiadnu spoločnú turistiku. Náš turistický život sa začal až koncom júna, po uvoľnení vládnych protipandemických opatrení.

25. – 28. 06. 2020 ŽDIAR

Ako po iné roky, opäť sme zavítali do „nášho“ penziónu Piero v Ždiari. Zvyčajne odtiaľto chodievame na túry na poľskú stranu Tatier, tento rok sme si však naplánovali turistiku po našej strane veľhôr. Vo štvrtok, hneď po príchode, sme riešili otázku piatkovej túry, keďže naplánovaná bola náročná túra Monkovou dolinou cez Široké a Kopské sedlo do Tatranskej Javoriny. Problémom bolo počasie, pretože mobilné aplikácie nám ukazovali dážď a búrky. Pripravili sme si náhradné riešenie, ktorým bol Hrebienok a Zamkovského chata. V piatok ráno pri raňajkách, s výhľadom na modrú oblohu a krásne mohutné štíty, sme sa rozhodli predsa len pre pôvodne plánovanú Monkovu dolinu. Podľa predpovede malo začať pršať až o 14:00 hod., takže hlásené zlé počasie by nás chytilo na konci túry. Vyrazili sme natešení, lebo všetci sme si v kútku duše priali ísť práve touto trasou. Počasie bolo krásne, výhľady fantastické. Po čase sme sa rozdelili na dve skupiny. Prvá – rýchlejšia skupina – už na Širokom sedle sledovala rýchlosť hromadenia sa mrakov. Na Kopskom sedle nás dážď, blesky a hromy chytili plnou silou. Vo výške 1750 m. n. m. to niektorí zažili po prvýkrát a nebolo nám veru všetko jedno. Nič sa však nedalo robiť, bolo nám treba čo najrýchlejšie „bežať“ z kopcov dolu. Prvá skupina sa rozhodla ísť do Tatranskej Javoriny. Najhoršie bolo, že sme stratili spojenie s druhou skupinou (mobily sme, samozrejme, hneď vypli), a tak sme len dúfali, že sú v poriadku. Čakať sa nedalo, v daždi a v búrke sme hneď premrzli. Po ceste dolu sme mysleli na našu druhú skupinu, ktorú búrka chytila ešte intenzívnejšie. Tí sa, našťastie, akčne rozhodli ísť na Chatu na Zelenom plese, ktorú mali najbližšie. Po dva a pol hodine síce mraky nad Tatranskou Javorinou stále viseli, ale búrka s dažďom boli preč. Konečne sa nám podarilo spojiť sa s druhou skupinou, ktorá bola tiež v poriadku.

Poľovnícky zámček – Tatranská Javorina

Večer sme prežili v družnej debata a keďže na druhý deň opäť hlásili dážď a búrky, rozhodli sme sa, že si urobíme poznávací výlet. Hneď po raňajkách sme sa vybrali do Kežmarku, kde bol našou prvou zastávkou Kežmarský hrad. Dozvedeli sme sa, že na mieste dnešného hradného areálu bolo staršie allštattsko-púchovské a po veľkomoravské osídlenie. V jeho severovýchodnej časti odkryli pri archeologickom výskume základy kostola sv. Alžbety, existujúceho už pred rokom 1251. Prvá písomná zmienka o Kežmarskom hrade

pochádza z roku 1447, z čias, keď tu bola Jiskrova posádka. Roku 1462 sa novým majiteľom hradu stal Imrich Zápoľský, ktorý roku 1465 začal stavať nový neskorogotický hrad. Roku 1575 hrad vyhorel. V 17. storočí hrad predstavovali dva razy: v roku 1628 a 1658. Pôvodnú gotickú pevnosť prestavala rodina Thökölyovcov na prepychové renesančné sídlo. Po potlačení povstania, ktoré viedol Imrich Thököly proti panovníkovi Leopoldovi I., získalo v roku 1702 hrad do vlastníctva mesto Kežmarok. Využívali ho na rôzne hospodárske účely a postupne upadal. Okolo roku 1860 dalo mesto zbúrať časť hradieb a postaviť na ich mieste vojenskú kasáreň. Koniareň upravili na mestskú nemocnicu. Niektoré časti hradu slúžili okolo r. 1890 ako textilná manufaktúra. Za druhej

Chodník zo Širokého na Kopské sedlo

svetovej vojny sídlilo na hrade gestapo, ktoré tu popravilo viacerých partizánov, o čom svedčí pamätná tabuľa na hradnom nádvorí. V rokoch 1962 – 1985 sa uskutočnila generálna oprava hradu a v súčasnosti slúži celý hradný areál pre expozície miestneho múzea, ktoré dokumentujú vývoj mesta od jeho vzniku až po 30. roky 20. storočia. Po prehliadke hradu sme si prezreli mesto: Starý trh – jednu z najstarších kežmarských ulíc – základy väčšiny jej okraje lemujúcich domov pochádzajú z 13. storočia.

Kežmarský hrad

Drevený evanjelický artikulárny kostol z roku 1717 je zasvätený sv. Trojici. Finančne na stavbu kežmarského kostola prispeli protestanti z celej severnej Európy. Na prízemí a šiestich chóroch je miesto pre vyše 1500 ľudí.

Bazilika minor sv. Kríža a zvonica je rímskokatolícky farský kostol postavený v rokoch 1444 – 1498. Súčasťou hlavného oltára kostola je plastika ukrižovaného Ježiša od Majstra Pavla z Levoče. V roku 1998 bol kostol vyhlásený za Basilicu minor, a stal sa tak prvou nemariánskou bazilikou na Slovensku.

Evanjelické lýceum bolo zatvorené, ale svojou históriou a dôležitosťou stojí za spomenutie. Prvé správy o existencii kežmarskej mestskej školy sú z roku 1383 – 1392. V roku 1787 – 1852 vznikli pri osemtriednom gymnáziu akademické triedy s katedrou filozofie, práva a teológie, čím sa škola zmenila na lýceum.

Dominantou námestia je historická budova kežmarskej radnice, ktorá patrí k najvýznamnejším pamiatkam v meste. V súčasnosti je sídlom Mestského úradu. Zaujímavý bol aj Nový evanjelický kostol postavený v rokoch 1872 – 1894.

V poobedňajších hodinách sme sa premiestnili do Spišskej Belej prezrieť si kaštieľ Strážky, ktorý je skvostom renesančnej architektúry na Slovensku. Za kultúrnu pamiatku bol vyhlásený spolu s priľahlým parkom v r. 1963. V kaštieli sa nachádzajú expozície SNG, ktorá kaštieľ získala v roku 1972 prevodom, po smrti majiteľky Margity Czóbelovej. Pri prehliadke sme sa dozvedeli, že kaštieľ bol postavený na základoch hradu z 13. storočia. Pôvodne trojkřídlová budova bola po požiari v roku 1708 dobudovaná do štvorcového profilu s vnútorným nádvorím. V kaštieli sú okrem zbierky historickej knižnice aj expozície „Ladislav Mednyanszky a Strážky“ a „Portrét 17. – 19. storočia na Spiši“. Na záver sme sa poprechádzali po krásnom parku a prezreli sme si plastiky, ktoré sa tu nachádzajú.

Kaštieľ Strážky

Našou tretou zastávkou bol Ždiarsky dom, v ktorom bolo v roku 1971 založené múzeum. Pani lektorka nás oboznámila so spôsobom života Goralov žijúcich pod úpäťm Belianskych Tatier. Najkrajšou bodkou za naším výletom bolo oblečenie sa našich turistov do krojov, ktoré im veľmi pristali.

V Ždiarskom dome

V nedeľu sme mali naplánovanú Bachledovu dolinu a chodník korunami stromov, no blížiac sa mraky nám kazili náladu. Dohodli sme sa, že ideme a uvidíme na mieste, ako sa rozhodneme. Na chodník sme nakoniec vstúpili za slnečného počasia.

Bachledka sa nachádza na hrebeni Spišskej Magury, na hranici Pieninského a Tatranského národného parku. Miernym stúpaním sme prešli až ku korunám stromov do výšky 24 metrov. Na trase dlhej viac ako 1 234 metrov nás čakalo množstvo prekvapení a krásnych výhľadov. Postupne sme sa dostali do 32 metrov vysokej veže, ktorou je chodník ukončený.

Výlet sme zakončili v Tatranskej Lomnici, kde niektorí išli do Múzea TANAP-u, ktorého zbierky obsahujú množstvo predmetov z oblasti botaniky, zoológie, histórie, kartografie, geológie a etnografie. Ďalšia

Chodník korunami stromov

skupinka išla o pár metrov ďalej, do Botanickkej záhrady, kde sa nachádza expozícia tatranskej prírody.

Po trojdňovom výlete sa s nami Tatry rozlúčili prietržou mračien, našťastie sme už sedeli v autobuse a sledovali tú čierňavu a lejak spoza okien.

Okrem tohto turisticko-poznávacieho zájazdu sme, samozrejme, tohto roku absolvovali aj iné turistické akcie, no o tých Vám napíšem až nabadúce...

Zuzana Kubusová

Invázna zlatobyl'

Keď som v 2. čísle Čipkárskych zvestí v roku 2017 písal o inváznych rastlinách, ktoré sa u nás rozmáhajú a potláčajú našu pôvodnú flóru, netušil som, aké územie je schopná napríklad taká zlatobyl' zaberať v Brusne za tri roky. Ach chodíte na prechádzky do prírody, viete, o čom píšem. Zlatobyl' krok za krokom obsadzuje nevyužívané pozemky, bývalé polia, na ktorých sa už nesadí, lúky, ktoré sa nekosia a pasienky, ktoré sa nespásajú. Zlatobyl' je prefíkaná. Keď rozkvitne, vyzerá celkom sympaticky, takže človek necíti potrebu proti nej zasiahnuť a ona zaberie zas o trochu územia viac. Ak to takto pôjde ďalej, o desať rokov bude Brusno v auguste jedna súvislá žltá džungľa. Dá sa tomu vôbec zabrániť? Nie, nedá. Pravdaže, ak sa niečo nezmení. Ak sa nezmení myslenie ľudí, ak sa každý nebude starať o svoje pozemky a ak sa konečne nezobudia aj orgány štátneho dozoru a nevytvoria tlak na vlastníkov pozemkov. Nový zákon č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov im to umožňuje. Podľa § 3 ods. 2 tohto zákona vlastník alebo správca pozemku sú povinní za podmienok a spôsobom, ktoré ustanoví ministerstvo vykonávacím predpisom, odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu. Nesplnenie tejto povinnosti je priestupkom, za ktorý inšpekcia alebo okresný úrad uloží pokutu fyzickej osobe do 900 eur, fyzickej osobe - podnikateľovi a právnickej osobe do 15 000 eur. Myslím, že by sme nemali čakať na to, kedy nám príde oznámenie o tom, že na našom pozemku sa nachádza zlatobyl' obrovská alebo pohánkovec japonský s nariadením, že ich máme v určenej lehote z pozemku odstrániť, inak nám hrozí pokuta. Mali by sme ich z nášho pozemku odstrániť, kým tvoria na ňom iba malé ostrovčeky. Keď ho zaberú celý, bude to ťažšie a v budúcnosti možno aj s pokutou.

Ján Vaník

Zlatobyl'

V časoch, keď som bol maličký,
keď všetko bolo naše,
bývali čisté studničky
a lúky plné paše.

Dnes už tu máme slobodu,
demokracia je tu.
Dostali sme sa do bodu,
že otvorení svetu

Bývalo detí na lúkach
a ľudí na priedomí.
Brali sme, čo Boh ponúkal
a žili bez mamony.

kadečo z neho prijmeme,
zvlášť veci menej dobré.
Úprimnosti je pomenej
a láska... márne žobre.

A všetkého nám bolo dost
na našej malej lodi.

Od cudzích rozum berieme
idoly, slová, zvyky.
Podtínáme si korene.
Hráme sa na veľikých.

Spomienky moje na mladosť
na časy neslobody...

Ignorujeme maličkých,
čumíme do mobilov...
Niet času čistiť studničky
a postáť naša zarastá
inváznou zlatobylou.

Srdce mi občas rozjatrí,
že dnes je všetko iné.
Niektorí rýchlo zbohatli
v tej našej domovine.

Ján Vaník

Pútnické zájazdy

„Kto verí, nikdy nie je sám – ani počas života, ani počas smrti.“

Benedikt XVI.

Ako po iné roky, tak i tento rok, hoci je kvôli Covidu 19 trochu iný, zorganizoval farský úrad v deň štátneho sviatku - 1. septembra 2020 - pútnický zájazd do obcí v okolí Modrého Kameňa. V autobuse pred cestou nám dal pán farár požehnanie a spoločne sme sa pomodlili. Našou prvou zastávkou bolo pútnické miesto Litava. Pán dekan nás spolu s kostolníčkami už čakali. Po zvitani nám porozprával o histórii kostola. Dozvedeli sme sa, že najstaršia časť kostola je z roku

1168 a slúžila ako Kaplnka Sv. Margity. Na jej základoch bol postavený v rokoch 1320 – 1340 gotický kostol, zasvätený starokresťanskej mučenici sv. Margite Antiochijskej. Od začiatku 18. storočia sem prichádzajú ľudia a zapisujú sa do Bratstva Božského Srdca Ježišovho (BSJ). Pre veľké množstvo pútnikov v roku 1790 kostol zväčšovali. Na hlavnom oltári je socha Božského Srdca Ježišovho a po stranách socha sv. Petra a sv. Andreja. Každoročne sa tu v auguste koná púť a Deviatnik k Božskému Srdcu Ježišovmu. Pri rozlúčke nám pán dekan odovzdal Zriaďovaciu listinu, pretože i naši farníci sú ctiteľmi BSJ od roku 2002.

Druhou zastávkou bol kostol sv. Mikuláša vo Veľkých Zlievcach. Ako sme sa dozvedeli od pána starostu, prvá listina, v ktorej sa spomína predchodca dnešného kostola, je z roku 1265. Terajší kamenný kostol bol postavený v roku 1667. V krypte pod kostolom je pochovaný gróf František Balaša z Modrého Kameňa.

Veľké Zlievce

Ďalej sme sa cestou zastavili prezrieť si kostol v Olovároch, zasvätený sv. Alžbete. Bol vysvätený v roku 1883. V interiéri sa nachádza mramorová krstiteľnica z prelomu 18. – 19. storočia.

Odtiaľ sme (už tradične) išli do Opatovskej Novej Vsi, kde nám pani Janka pripravila na terase všetko na slávenie sv. omše. Po skončení nás čakal chutný kačací obed, ktorý sme zapili dobrým vínom. Opäť sme videli a navštívili nové miesta, na ktoré by sme sa možno

mnohí sami neboli vybrali. Ďakujem pánovi farárovi a všetkým zúčastneným za príjemne prežitý deň, za výborné koláčiky, ktoré nám v autobuse pochutili. Už teraz sa teším na stretnutie s vami na ďalších našich pútnických zájazdoch.

Mária Kubusová

Olováry

Litava

FK 34 Brusno-Ondrej

Futbalový klub v sezóne 2020/2021 reprezentuje v súťažiach šesť tímov. „A“ mužstvo dospelých, dorast „A“, dorast „B“, starší žiaci, mladší žiaci a prípravka. Oproti minulému ročníku pribudol tím dorastu „B“, ktorý vznikol v spolupráci s klubom Baník Ľubietová. Celkovo máme v klube 93 hráčov, z toho registrovaných mládežníkov do 18 rokov je 75.

Zároveň stále prebieha rekonštrukcia kabín. Na priložených fotografiách vidíte nové priestory, do ktorých sa po zariadení presťahuje A mužstvo a rozhodcovia, následne bude pokračovať rekonštrukcia šatní pre mládež, ktorá tak získa podstatne väčší priestor ako mala doteraz. Pristavila sa veľká šatňa dospelých a šatňa rozhodcov, obe

s vlastnými sprchami a so sociálnym zariadením. Pribudli tiež nové sociálne zariadenia pre divákov. Na tomto mieste sa chcem poďakovať bývalej pani starostke a poslancom obecného zastupiteľstva, s ktorými sme projekt rozbiehali a tiež súčasnému starostovi obce a poslancom obecného zastupiteľstva, ktorí projekt naďalej podporujú. Bez tejto podpory by sme nemohli čerpať dotáciu zo zväzu a pokračovať v obnove štadióna.

Veľká vďaka patrí aj pánovi Jánovi Gerovi, ktorý myšlienku rekonštrukcie inicioval, na zväze presadil a práce na projekte úspešne manažoval. Aj na tomto mieste chcem upozorniť, že náš športový stánok je ako jeden z mála stále otvorený pre športovanie všetkých občanov. Preto by som chcel všetkých poprosiť, spravajte sa k nemu ohľaduplne a rešpektujte dočasné časové obmedzenia. O trávnik na ktorom trénuje 5 tímov (B tím dorastu trénuje a hrá zápasy na štadióne v Ľubietovej) sa treba neustále starať, ale bez uzatvorenia areálu je potrebná súčinnosť nás všetkých, ktorí ho užívame. Zároveň by som Vás chcel požiadať o brigádnickú výpomoc pri rekonštrukcii kabín mládeže a pri rekonštrukcii klubovne, za ktorú vám vopred ďakujem.

Martin Šebeš

Marián Huťka **28. 01. 1943 – 30. 08. 2020**

30. augusta 2020 nás navždy opustil náš rodák Marián Huťka. Jeho láska k futbalu ho ako hráča zaviedla do Třinca. Vtedy ešte asi netušil, že Třinec sa stane jeho domovom a prežije tam zvyšok svojho života. Tvrdý a nekompromisný obranca TJ Třinec odohral za toto mužstvo 11 sezón, z toho 4 ročníky v 1. celoštátnej lige, kde odohral 90 ligových zápasov v ročníkoch 1970/71, 1971/72, 1972/73 a 1974/75. Niekoľko rokov hrával aj pod taktovkou známeho slovenského trénera Jozefa Jankecha. Vždy patril k oporám mužstva. Po ukončení hráčskej kariéry zostal v Třinci a svoje futbalové skúsenosti odovzdával ako mládežnícky tréner. V Třinci zostala po ňom manželka a syn. Vyjadrujeme im úprimnú sústrasť. Česť jeho pamiatke!

Venca Blin za asistencie Mariana Huťky vyráži míč před martinským Fero Karkem v utkání Martin - Třinec 0:2 (0:2)

Fotografia zo zápasu I. ligy Slovensko-Moravskej z roku 1968